

I Z V E Š T A J

**EVROPSKE JAVNE POLITIKE U OBLASTI JAVNIH FINANSIJA U RS –
STEĆENA ZNANJA I ISKUSTVA KORISNA ZA PRISTUPNE PREGOVORE**

Autor: dr Slobodan Ilić

septembar, 2016. godine

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

1. UVOD

- Kreiranje izveštaja za pregovarački tim u procesu pridruživanja Srbije EU pod nazivom "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore" je jedna od planiranih aktivnosti u realizaciji projekta "Programsko/konkursno finansiranje mesnih zajednica u Zaječarskom okrugu" čiji je nosilac UG "Sretenje" Požega, podržanog od Fondacije za otvoreno društvo Beograd.
- Kreiranje predmetnog Izveštaja obuhvatilo je tri faze i to: (1) Pripremu i izradu Anketnog upitnika i Uputstva za sprovođenje istraživanja, kao i neposredno sprovođenje istraživanja, (2) Obradu i analizu vraćenih anketnih upitnika, i (3) Izradu predmetnog Izveštaja. Prva faza je sprovedena u periodu od tri meseca (maj, jun, jul), druga tokom meseca avgusta a treća u septembru 2016. godine.
- U cilju uspešne demokratske transformacije društva neophodno je razvijati javne politike koje rešavaju stvarne probleme lokalne društvene zajednice, uz unapređenje učešća građana u procesu odlučivanja. Ako javne politike posmatramo kao pravac delovanja ("najvažniji izbor") grada – opštine – MZ u svrhu postizanja ekonomskih i društvenih ciljeva za koje verujemo da su u našem najboljem interesu, i ako na javne politike gledamo kao na izbor prioriteta za finansiranje koji se odnose na konkretnе oblasti i/ili problem (nezaposlenost, razvoj, obrazovanje, infrastruktura, budžetska-fiskalna transparentnost...), uz definisanje odgovornih osoba za njihovo sprovođenje i parametara kojima će se meriti postignuti uspeh / efekti, onda je učešće građana u sprovedenom istraživanju bila velika prilika da iskoriste pravo da iznesu svoje mišljenje.
- Ovakava istraživanja doprinose sagledavanju realnog stanja u gradovima, opštinama i MZ u Srbiji, kao i stepena i brzine ispunjenja uslova koji su postavljeni pred RS u postupku pristupanja EU u pogledu reforme, kako javnih finansija uopšte, tako i lokalnih javnih finansija.
- Neke NVO već su dale doprinos i kontinuirano nastavljaju da doprinose povećanju intenziteta nadzora nad odlukama o trošenju javnih (budžetskih) sredstava, planiranju lokalnih budžeta, kao i finansijskih planova lokalnih korisnika javnih sredstava.

1

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETNJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

#	PARAMETRI	UKUPNO	SB	K	P
1	2	3	4	5	6
1	broj stanovnika	64,063	16,021	18,404	29,638
2	broj MZ	138	25	73	40
3	broj MZ iz kojih su dobijeni odgovori	74	24	35	15
4	stepen pokrića MZ anketom	54%	96%	48%	38%

NAPOMENA: Knjaževac ima 4 ankete bez odgovora na ovo pitanje a Požega 54

- Teritoriju na kojoj je sprovedeno istraživanje pokrivaju **3 opštine** (Soko Banja, Knjaževac, Požega) i dva okruga: Zaječarski i Zlatiborski.
- Na teritoriji ove tri opštine živi ukupno **64,063 stanovnika** (podaci prema popisu iz 2012. godine) – najviše u opštini Požega (29,638) a najmanje u opštini Soko Banja (16,021).
- U ove tri opštine ima ukupno **138 MZ** od kojih je najviše u opštini Knjaževac (73), a najmanje u opštini Soko Banja (25).
- Odgovori na distribuiranu anketu dobijeni su iz ukupno **74 MZ** što ukazuje da je stepen pokrića MZ sprovedenom anketom veći od polovine (**54%**).
- Najviši stepen pokrića MZ sprovedenom anketom ima opština Soko Banja (96%), a najniži opština Požega (38%).

2

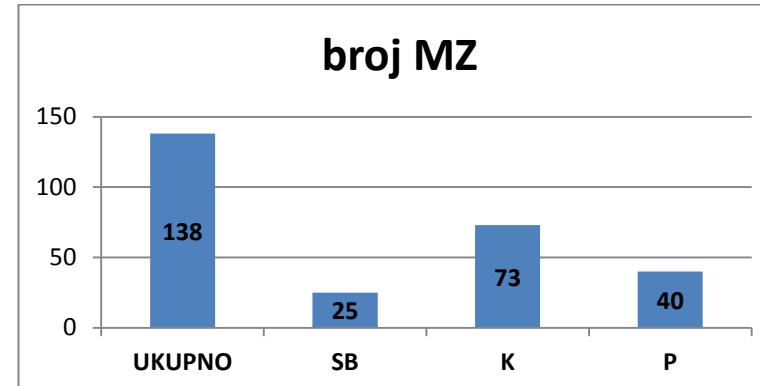
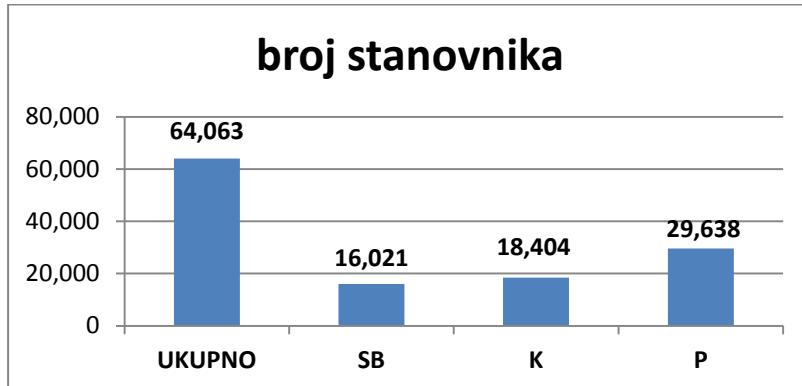

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

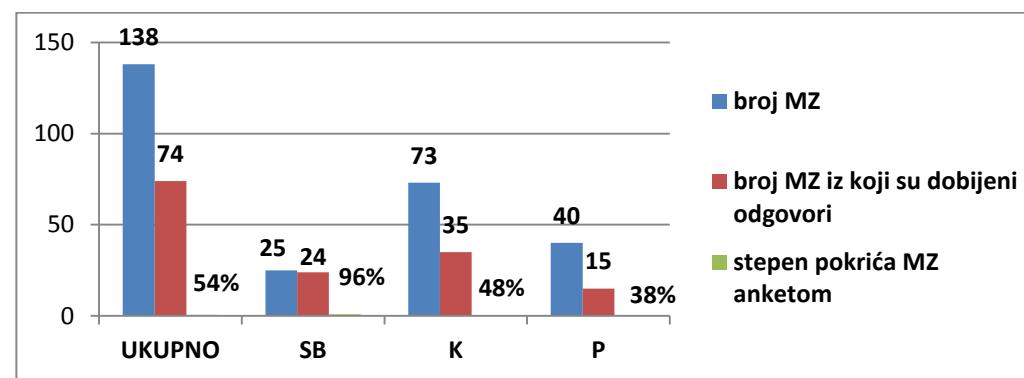

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

3

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

- Sprovedeno istraživanje predstavlja pokušaj da se, sa izvršenom analizom dobijenih rezultata i na njoj zasnovanih preporuka, doprinese ubrzavanju procesa integracije RS u EU. Teškoće i kašnjenja, koja prate ovaj proces, često su tesno povezana sa postupkom i brzinom njegove implementacije i obično su posledica nedostatka odgovarajućih kapaciteta, kako na nacionalnom, tako i na lokalnim nivoima.
- Sposobnost da se implementiraju određene javne politike EU u oblasti javnih finansija odnosno lokalnih javnih finansija su, naravno, pitanje raspoloživih lokalnih kapaciteta i resursa.
- Demokraska društva karakteriše konsenzus u pogledu ključnih elemenata dobre vladavine (good governance). Ti elementi se odnose na principe vladavine prava, i to: pouzdanost, predvidivost, odgovornost i transparentnost, ali se takođe ne smeju ispuštiti iz fokusa ni stručnost (tehnička i upravljačka), sposobnost organizacije i participacija građana. Sprovedenim istraživanjem, u određenoj meri, ocenjeno je prisustvo navedenih principa u lokalnim javnim finansijama, kako opštinama tako i MZ.
- Istraživanje je bilo tako osmišljeno da njegovi analizirani, i javnosti saopšteni, rezultati i preporuke doprinesu efikasnijem funkcionisanju lokalnih društvenih zajednica.
- Jačanje održivosti lokalnih javnih finansija i stvaranje uslova za ekonomski oporavak i dugoročno održiv razvoj lokalnih zajednica, imperativno im nameće obavezu eliminisanja finansijskih neracionalnosti i neravnoteža.
- Imajući u vidu da je glavni prioritet ekonomске politike Vlade RS u narednom periodu ubrzanje procesa evropskih integracija i postizanja spremnosti RS za prenošenje i primenu pravnih tekovina EU do kraja 2018. godine, ovim Izveštajem će se, između ostalog, pružiti podrška nadležnim telima RS za pregovore u okviru poglavlja 32 pravnih tekovina EU.

4

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

- Izveštaj je pripremio tim Centra za održiv lokalni i regionalni razvoj Šušeoka (COR) koji su činili: dr Slobodan Ilić, autor Izveštaja i saradnici: Nenad Mihilović i Slavica Ilić. Autor Izveštaja je realizovao poslove iz faze (1), zatim analizu vraćenih upitnika iz faze (2), i posao iz faze (3). Saradnici CORa su obavili posao obrade vraćenih anketnih upitnika i dizajniranje oblika i izgleda Izveštaja.
- Sprovodenjem istraživanja na terenu rukovodila je Koordinator projekta “Programsko/konkursno finansiranje mesnih zajednica u Zaječarskom okrugu” Zdenka Kovačević, uz asistenciju lokalnih koordinatora Bana Aranđelovića (Niš), Marije Jelenković (Knjaževac) i Marije Žikić (Soko Banja).
- U Izveštaju se posebno stavlja akcenat na rezultate istraživanja, koji se odnose na primenu modela programsko / projektno konkursnog finansiranja MZ (PPKF).
- Postepeni prelazak sa dosadašnjeg modela finansiranja MZ na PPKF, prvo kao pratećeg (dopunskog) modela, a u drugoj fazi kao dominantnog ili jedinog modela finansiranja MZ, ukazuje da su započete određene reformske aktivnosti na nivou JLS, a koje idu u pravcu ispunjavanja obaveza lokalnih KJS proizašlih iz Poglavlja 32.
- Javni konkursi, kojima se podstiče aktivizam lokalnog stanovništva u MZ, razvoj projektnih ideja, kreiranje i podnošenje projekata, sa teoretskog aspekta, smatraju se poželjnim modelom finansiranja korisnika javnih sredstava (KJS). Fer i transparentni uslovi učešća na konkursu, jasno određena suma novca koja se stavlja na raspolaganje uz napomene o njenoj distribuciji (npr. minimalnoj i maksimalnoj količini novca po projektu za koju se može konkurisati), podsticanja zdrave konkurenkcije na osnovu jasno definisanih kriterijuma za ocenjivanje projekata, podsticanje kreiranja razvojnih projekata koji doprinose održivom razvoju MZ, samo su neke od prednosti PPKF MZ. Primena ovog modela nosi potencijal za unapređenje transparentnosti i efektivnosti trošenja lokalnih javnih (budžetskih) sredstava za MZ, podsticanje aktivizma stanovnika MZ i konkurenkciju ideja/projekata, što bi ukupno posmatrano, stimulisalo održiv razvoj MZ.

5

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

- Glavni nalazi Izveštaja biće javnosti predstavljeni, u poslednja dva meseca 2016. godine, sledećim aktivnostima:
  1. Na završnoj konferenciji u okviru Projekta “Programsko/konkursno finansiranje mesnih zajednica u opštinama Soko Banja i Knjaževac”, koja će se održati u Nišu, 15. novembra 2016. godine,
  2. Na tri press konferencije, koje će biti održane u opštinama, koje su učesnice u projektu i u kojima je sprovedeno istraživanje (Knjaževac, Soko Banja i Požega), i
  3. Objavljinjanjem pojedinih delova Izveštaja (Zaključka i Preporuka) u publikaciji pod nazivom „Programsko / konkursno finansiranje mesnih zajednica u jedinicama lokalne samouprave u Srbiji“.
- Tim CORa se zahvaljuje na pomoći dobijenoj od zaposlenih u opštinskim upravama Knjaževca i Soko Banje, koji su pružili nesebičnu pomoć u procesu anketiranja, kao i davanju potrebnih informacija neophodnih za izradu Izveštaja. Posebno se zahvaljujemo nosiocu projekta UG „Sretenje“ Požega, što nam je omogućio da istražimo jedno veoma važno pitanje koje se odnosi na reformu procesa lokalnih javnih finansija i sa dobijenim rezultatima upoznamo javnost. Na kraju, ovog Izveštaja ne bi bilo da se preko 300 ispitanika nije odazvalo i odgovorilo na pitanja iz anketnog upitnika. Njima se specijalno zahvaljujemo na ljubaznosti i saradnji.

6

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETNJE

2. CILJ SPROVEDENOG ISTRAŽIVANJA & CILJ IZVEŠTAJA

- **Cilj sprovedenog istraživanja** je kompleksan i usmeren je na ostvarenja u četiri pravca, i to:
  1. **Ocena postojećeg stanja:** procesa planiranja lokalnog budžeta, izazova primene različitih modela finansiranja MZ, efikasnosti upotrebe i kontrole trošenja opštinskih (budžetskih) sredstava dodeljenih MZ, prisutnosti u planiranju i implementacionoj fazi principa dobrog upravljanja od strane različitih lokalnih ispitanika;
  2. **Ocena stepena participacije i zainteresovanosti različitih lokalnih aktera** za uključivanje i uticaj na proces kreiranja lokalnih javnih odluka (opštinski budžet, program rada i finansijski planovi MZ...), kao i lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj opština i njenih MZ;
  3. **Utvrđivanje startne pozicije lokalnih javnih finansija**, što će u narednom koraku biti propraćeno utvrđivanjem referentnih tačaka u odnosu na koje će se u budućnosti moći ocenjivati ostvareni napredak;
  4. **Definisanje osnove**, kao autputa sprovedenog istraživanja i analiziranih dobijenih rezultata, **za davanje preporuka** u vezi sa relevantnim poglavljima pravnih tekovina EU, kako nadležnim državnim akterima u pristupnim pregovorima, tako i onim telima na lokalnom nivou nadležnim za implementaciju javnih politika EU iz oblasti, pre svega, lokalnih javnih finansija.
- **Cilj Izveštaja** je podizanje pregovaračkih kapaciteta naših relevantnih tela – učesnika u procesu pristupnih pregovora, tako što će posredstvom Izveštaja biti upoznati sa iskustvima stečenim u primeni evropskih javnih politika na lokalnom nivou u vezi sa lokalnim javnim finansijama, čime se značajno doprinosi njihovoј pripremljenosti za pregovarački process, pa se tako posredno potpomaže njegovo ubrzavanje.

3. UPUTSTVO ZA SPROVODENJE ISTRAŽIVANJA

- Pre početka sprovođenja istraživanja svaki Lokalni koordinator projekta iz opština koje su obuhvaćene istraživanjem, dobio je Uputstvo za sprovođenje anketiranja, a od Koordinatora projekta dobio je i detaljna objašnjenja pojedinih delova Uputstva.
- Tokom sprovođenja istraživanja, Koordinator projekta je u više navrata razjašnjavao sporne situacije u vezi sa anketiranjem, tako da je svaki Lokalni koordinator projekta mogao brzo da razreši nastalu spornu situaciju i nastavi sa sprovođenjem anketiranja.
- Samo Uputstvo za sprovođenje anketiranja dato je u Prilogu 1. ovog Izveštaja.

8

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

4. AMBIJENT ZA SPROVOĐENJE ISTRAŽIVANJA

- Ambijent za sprovođenje istraživanja nije bio baš najpovoljniji imajući u vidu vremenski interval od održanih parlamentarnih / lokalnih izbora u Srbiji. Ta činjenica se vrlo nepovoljno reflektovala na sprovođenje istraživanja, tako da su anketari mogli da primete: „određenu zakopčanost anketiranog“, „strah od davanja odgovora“, „strah od mogućeg prepoznavanja anketiranog“ na osnovu datih odgovora, „bojazan da se radi za osobu X“ koja je iz protivničkog političkog tabora, izbegavanje davanja odgovora zbog „škakljivih“ pitanja, „uvreženo percepiranje da oni gore opet nešto mute“, kontradikcije u odgovorima na pojedina pitanja...
- Ako se navedenim opservacijama zabeleženim tokom sprovođenja istraživanja pridoda i činjenica da je naše građane teško zainteresovati za izjašnjavanje gde treba da demonstriraju stepen znanja odnosno neznanja u vezi sa nekim stručnim temama, slika se kompletno upotpunjuje.
- Zbog svega navedenog, ostavljamo određenu rezervu u pogledu pojedinih rezultata istraživanja. Njihovu punu validnost moguće je testirati, po protoku određenog vremena, ponovljenim istraživanjem u nekom mirnijem i povoljnijem ambijentu. Tako sprovedeno istraživanje bilo bi višestruko korisno. Ne samo da bi omogućilo proveru validnosti pojedinih rezultata sada sprovedenog istraživanja, već bi omogućilo primenu komparativnog pristupa uz „finija“ uporedna sagledavanja vrlo važnih elemenata lokalnih javnih finansija.

5. ANKETNI UPITNIK I STRUKTURA ISTRAŽIVANJA

- Anketni upitnik sadržao je 30 pitanja. Među njima je bilo pitanja kako zatvorenog, tako i otvorenog tipa. Tih 30 pitanja bilo je strukturirano u 7 (sedam) grupa i to:
  1. Struktura ispitanika prema ličnim karakteristikama (4 pitanja)
  2. Poznavanje ispitanika o sadašnjem modelu finansiranja MZ i njihovom funkcionisanju (5 pitanja)
  3. Učešće u pripremi opštinskog budžeta, godišnjih programa rada i finansijskih planova MZ (3 pitanja)
  4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ (4 pitanja)
  5. Upotreba dodeljenih sredstava u MZ i kontrola njihovog trošenja (6 pitanja)
  6. Poznavanje modela PPKF MZ i potreba za dodatnom edukacijom (4 pitanja)
  7. Učešće i uticaj ispitanika na kreiranje lokalnih javnih politika (4 pitanja)
- Rezultati dobijeni sprovedenim istraživanjem takođe su u ovom Izveštaju predstavljeni na isti način, dakle, po gore navedenih 7 grupa.

10

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETE NJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.1 Struktura prema ličnom statusu ispitanika

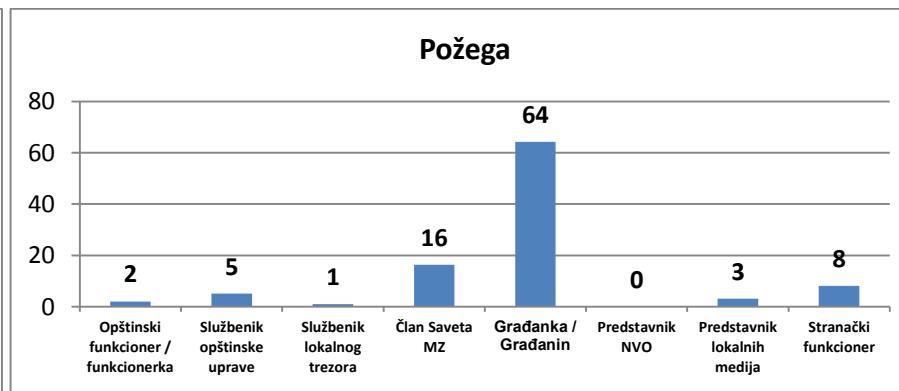
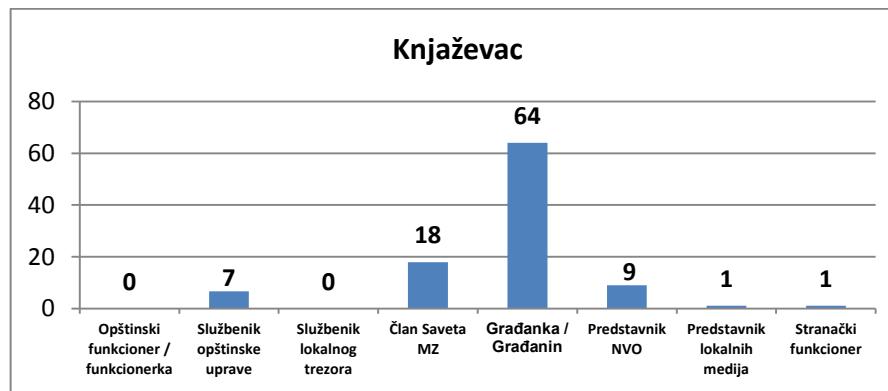
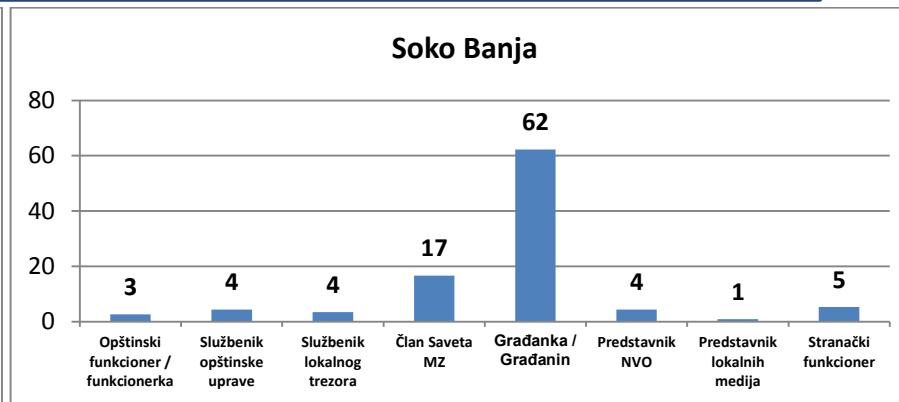
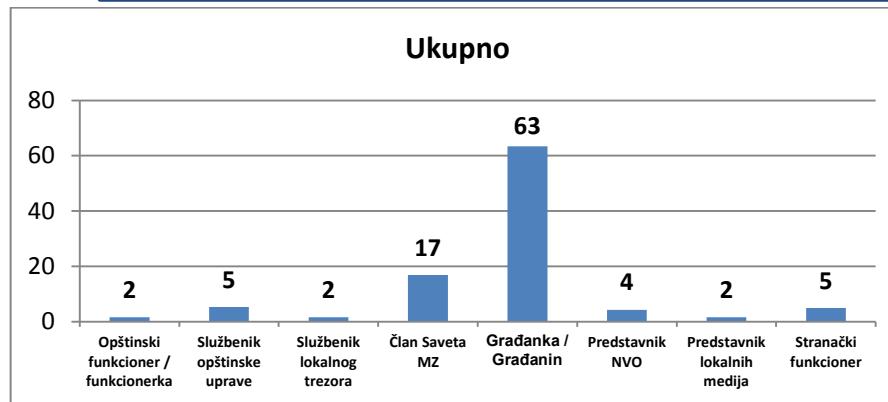
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća	Br.učesnika	% učešća	Br.učesnika	% učešća	Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Opštinski funkcioner / funkcionerka	5	1.66	3	2.63	0	0.00	2	2.04
2	Službenik opštinske uprave	16	5.32	5	4.39	6	6.74	5	5.10
3	Službenik lokalnog trezora	5	1.66	4	3.51	0	0.00	1	1.02
4	Član Saveta MZ	51	16.94	19	16.67	16	17.98	16	16.33
5	Građanka / Građanin	191	63.46	71	62.28	57	64.04	63	64.29
6	Predstavnik NVO	13	4.32	5	4.39	8	8.99	0	0.00
7	Predstavnik lokalnih medija	5	1.66	1	0.88	1	1.12	3	3.06
8	Stranački funkcioner	15	4.98	6	5.26	1	1.12	8	8.16
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100	98	100.00

11

- U strukturi ispitanika dominiraju „gradani” sa više od polovine (**63%**), dok su na dugom mestu “članovi Saveta MZ” (**17%**), a zatim “službenici opštinske uprave” (**5%**).
- Slična je situacija i u pojedinačnim opštinama, s tim što se zapaža nešto malo veće učešće “stranačkih funkcionera” sa **8% (Požega)**, odnosno “službenika opštinske uprave” sa **7% (Knjaževac)** u odnosu na zbirnu strukturu ispitanika.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.1 Struktura prema ličnom statusu ispitanika

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.2 Struktura ispitanika prema obrazovnom statusu

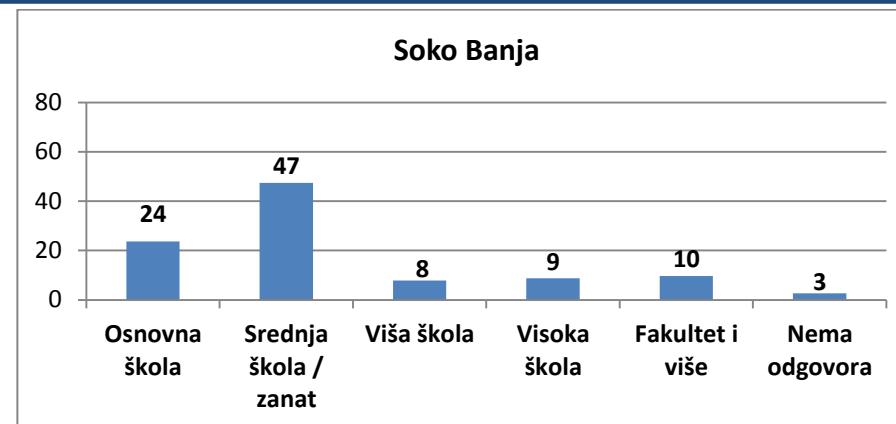
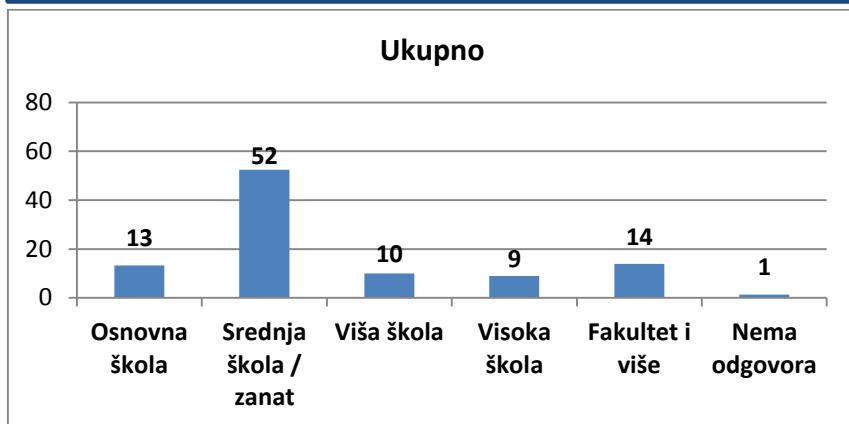
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Osnovna škola	40	13.29	27	23.68	7	7.87	6	6.12
2	Srednja škola / zanat	158	52.49	54	47.37	51	57.30	53	54.08
3	Viša škola	30	9.97	9	7.89	10	11.24	11	11.22
4	Visoka škola	27	8.97	10	8.77	4	4.49	13	13.27
5	Fakultet i više	42	13.95	11	9.65	16	17.98	15	15.31
6	Nema odgovora	4	1.33	3	2.63	1	1.12	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

13

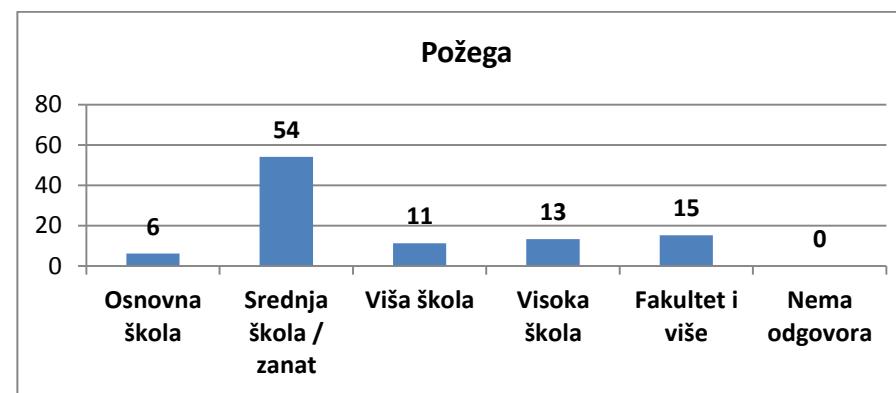
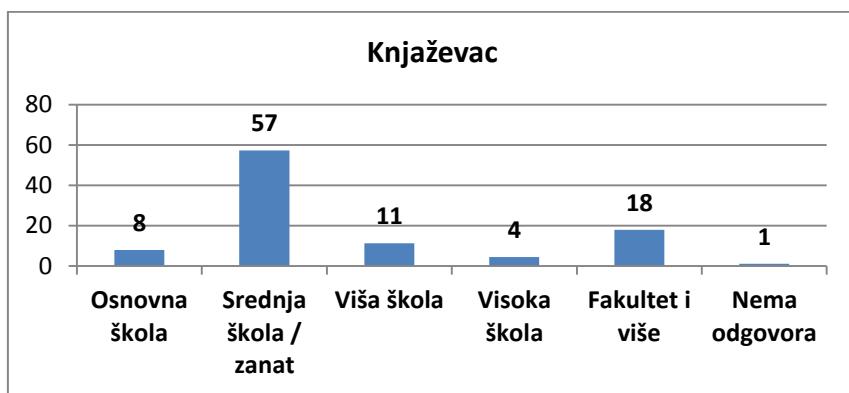
- U strukturi ispitanika, prema obrazovnom statusu, dominiraju ispitanici sa „**Srednjom školom / zanatom**” sa više od polovine (**52%**), dok su na dugom mestu oni sa “**Fakultetom i više**” (**14%**), a zatim slede ispitanici sa “**Osnovnom školom**” (**13%**). U **školovanje** kategorije ispitanika spada njih **33%**.
- Najviše ispitanika sa “**Srednjom školom / zanatom**”, posmatrano po opštinama, ima **Knjaževac (57%)** uz istovremeno i najveće učešće ispitanika sa “**Fakultetom i vise**” (**18%**).
- Najveće učešće **školovanijih** ispitanika ima **Požega (39%)**, a najmanje **Soko Banja (27%)**, koja istovremeno ima najviše ispitanika sa “**Osnovnom školom**” (**24%**), što je skoro **85%** više u odnosu na učešće ove kategorije u zbirnoj strukturi ispitanika.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.2 Struktura ispitanika prema obrazovnom statusu

14

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.3 Struktura ispitanika prema radnom statusu

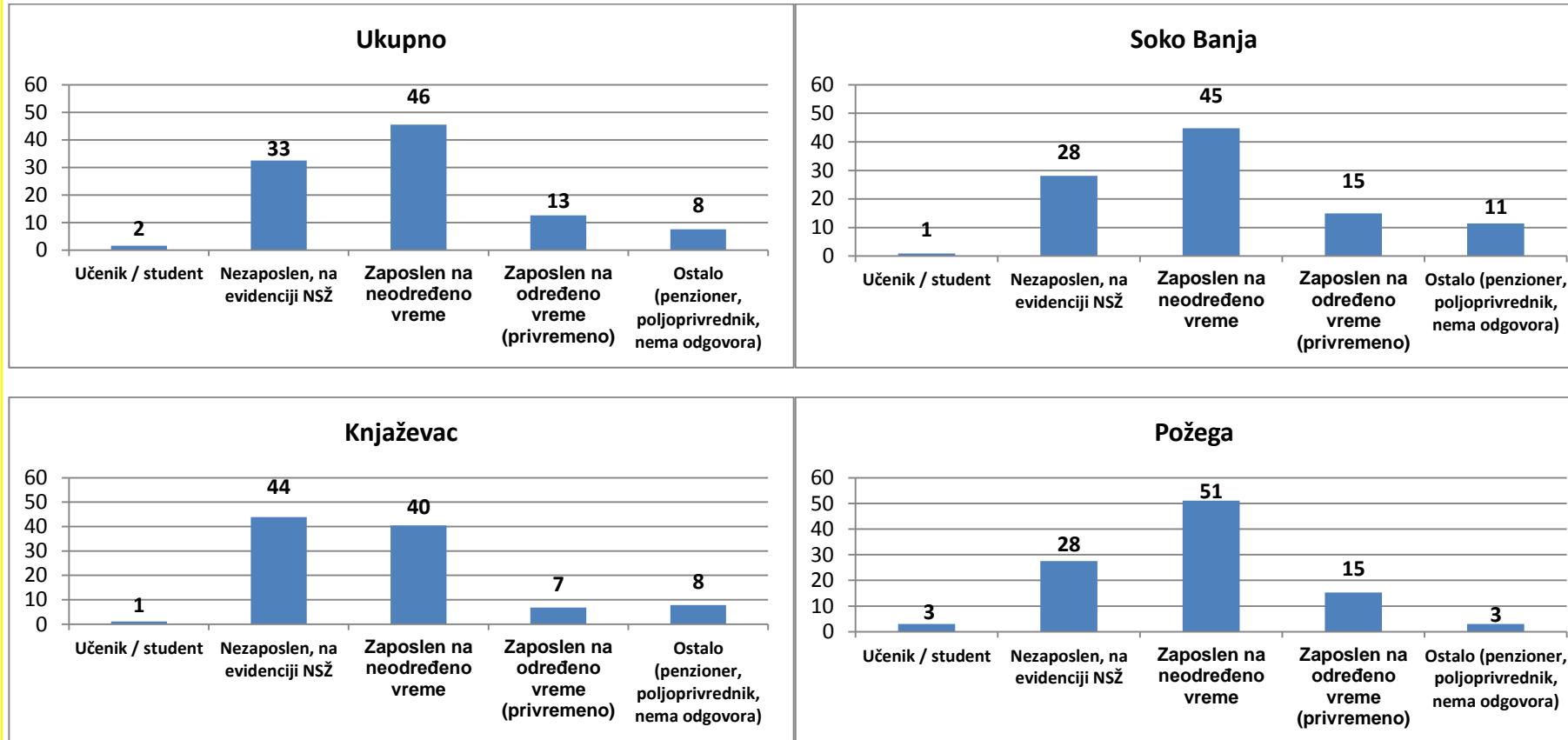
#	Status	UKUPNO		Soko		Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učes.	% učeš.	Br.učes.	% učeš.	Br.učes.	% učeš.	Br.učes.	% učeš.	Br.učes.	% učeš.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	Učenik / student	5	1.66	1	0.88	1	1.12	3	3.06		
2	Nezaposlen, na evidenciji NSZ	98	32.56	32	28.07	39	43.82	27	27.55		
3	Zaposlen na neodređeno vreme	137	45.51	51	44.74	36	40.45	50	51.02		
4	Zaposlen na određeno vreme (privremeno)	38	12.62	17	14.91	6	6.74	15	15.31		
5	Ostalo (penzioner, poljoprivrednik, n.odgovora)	23	7.64	13	11.40	7	7.87	3	3.06		
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00		

15

- U strukturi ispitanika, prema radnom statusu, dominiraju "Zaposleni na neodređeno vreme" (46%), zatim "Nezaposleni, na evidenciji NSZ" (33%), dok su treći po značaju "Zaposleni na određeno vreme" (13%). Od ovakve zbirne strukture ispitanika odstupa opština Knjaževac kod koje je najveće učešće "Nezaposlenih, na evidenciji NSZ" (44%), dok su na drugom mestu "Zaposleni na neodređeno vreme" (40%)
- Posmatrano po opštinama, najviše "Zaposlenih na neodređeno vreme" ima Požega (51%), a najmanje Knjaževac (40%), koja ima najmanje učešće "Zaposlenih na određeno vreme" (7%), dok po broju "Nezaposlenih, na evidenciji NSZ", kako je rečeno, dominira Knjaževac (44%), a druge dve opštine imaju približno isto učešće ove kategorije ispitanika (28%).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.3 Struktura ispitanika prema radnom statusu

16

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETE NJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.4 Struktura prebivališta ispitanika prema tipu MZ

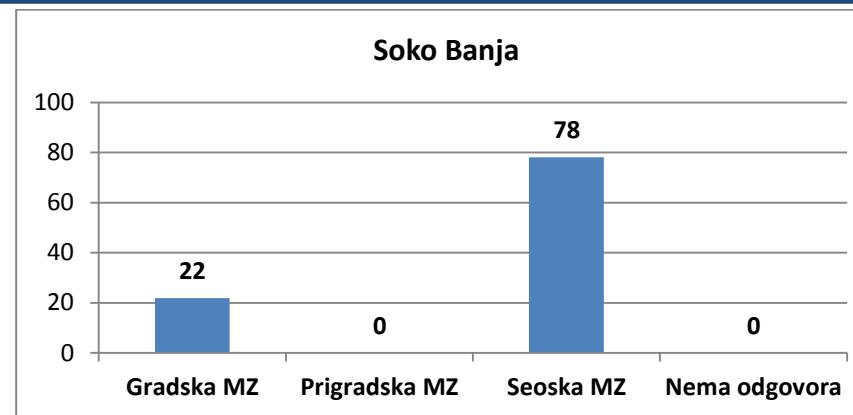
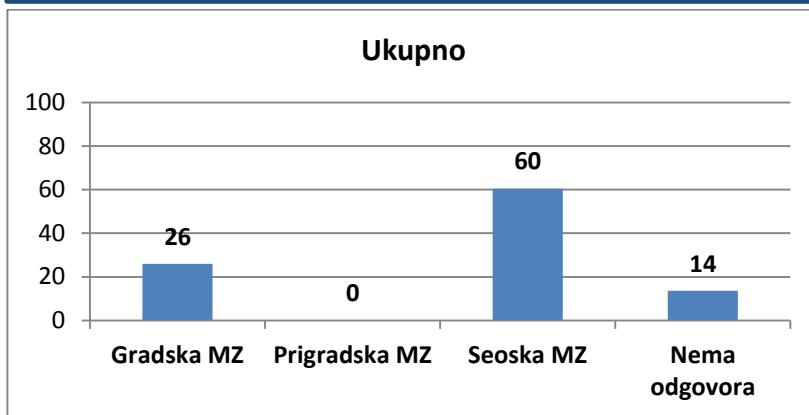
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Gradsko MZ	78	25.91	25	21.93	19	21.35	34	34.69
2	Prigradska MZ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
3	Seoska MZ	182	60.47	89	78.07	69	77.53	24	24.49
4	Nema odgovora	41	13.62	0	0.00	1	1.12	40	40.82
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

17

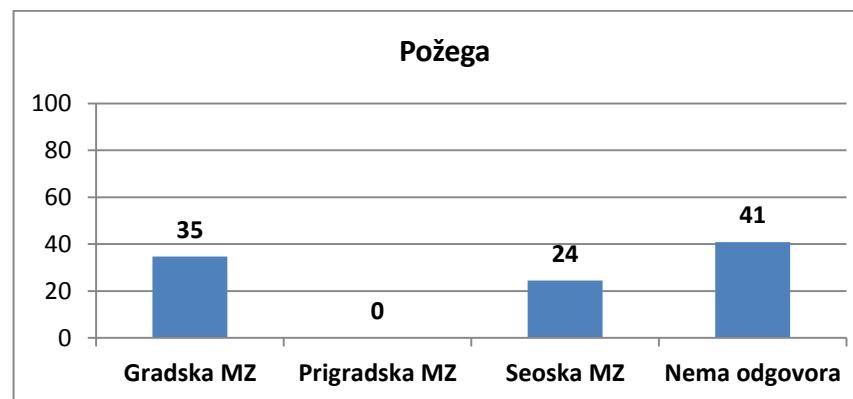
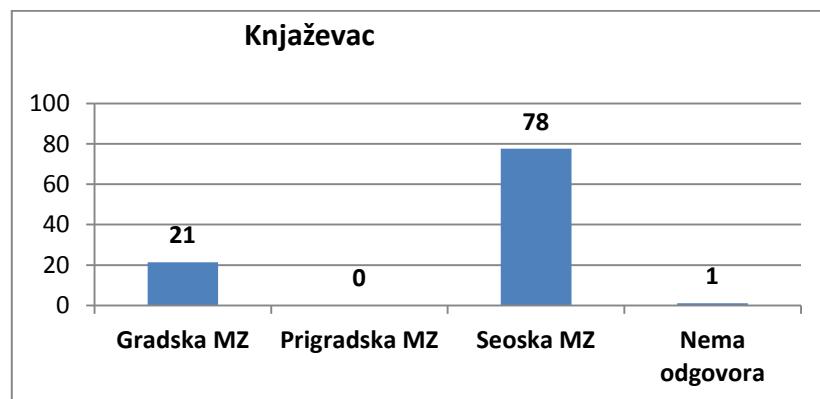
- Zbirno posmatrano u strukturi prebivališta ispitanika, prema tipu MZ, dominiraju oni koji dolaze iz „**Seoskih MZ**“ (**60%**) u odnosu na one iz „**Gradskih MZ**“ (**26%**), dok se prvi put u ovom istraživanju nailazi na značajnije „**izbegavanje**“ **davanja odgovora (14%)**.
- Gotovo identičnu strukturu prebivališta ispitanika, prema tipu MZ, imaju opštine **Soko Banja i Požega** u kojima dominiraju ispitanici sa prebivalištem u „**Seoskim MZ**“ (**78%**), ali se ukazuje na značajno odstupanje kod opštine **Požega**, gde se konstatuje vrlo visoko učešće ispitanika (da li zbog „straha od mogućeg prepoznavanja“), koji **nisu odgovorili (41%)**, s jedne strane, dok je s druge u ovoj opštini bilo više ispitanika sa prebivalištem u „**Gradskim MZ**“ (**35%**) nego onih u „**Seoskim MZ**“ (**24%**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 1.4 Struktura prebivališta ispitanika prema tipu MZ

18

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja

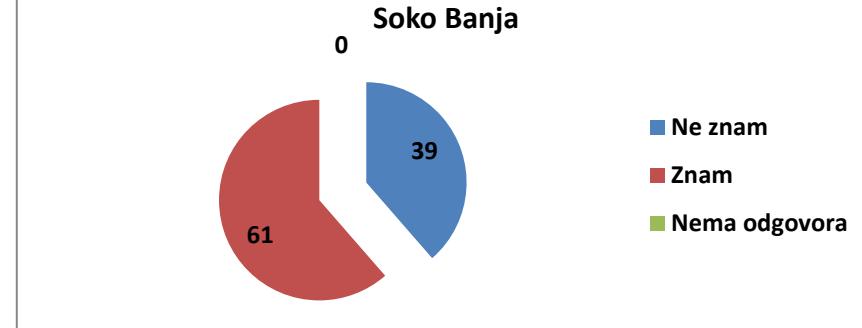
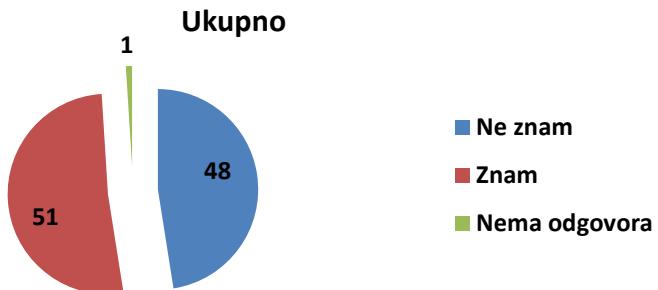
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	143	47.51	44	38.60	38	42.70	61	62.24
2	Znam	155	51.50	70	61.40	49	55.06	36	36.73
3	Nema odgovora	3	1.00	0	0.00	2	2.25	1	1.02
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

19

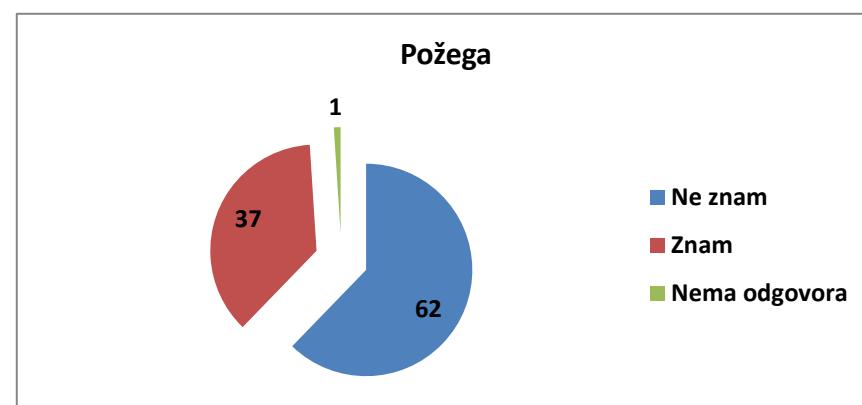
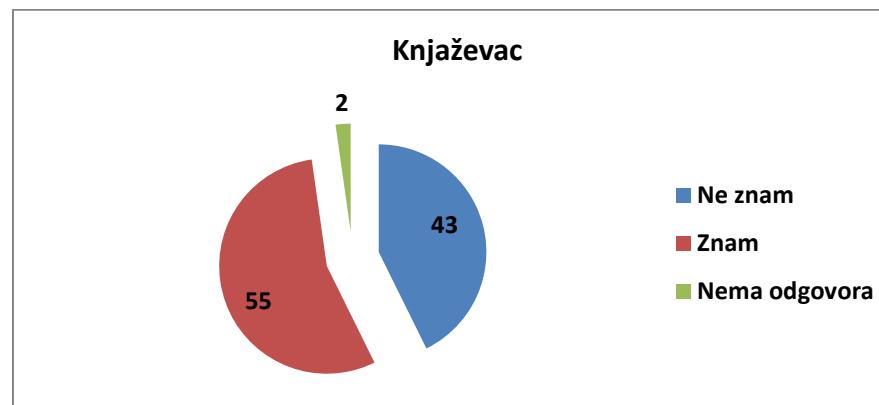
- U nastojanju da se istraži koliko ispitanici znaju o sadašnjem modelu finansiranja rada MZ, došli smo do rezultata da **više od polovine ispitanika to zna (51%)**, dok njih **ukupno 48% to ne zna ili nije dalo odgovor**, pri čemu dolazi do velikih odstupanja između opštine **Soko Banja** u kojoj se **61%** ispitanika izjasnilo da **zna** kakav je sadašnji model finansiranja rada MZ u odnosu na opštinu **Požega** gde se **62%** ispitanika izjasnilo da to **ne zna**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njegovog funkcionisanja

20

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – prednosti i nedostaci

#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Odgovorili	100	33.22	37	32.46	32	35.96	31	31.63
2	Nema odgovora	201	66.78	77	67.54	57	64.04	67	68.37
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

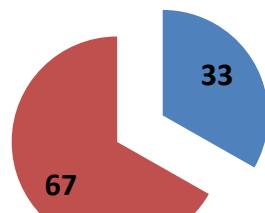
21

- U nastojanju da se dobiju odgovori koje su to prednosti, a koji nedostaci sadašnjeg modela finansiranja rada MZ, zaključili smo da **67% ispitanika nije odgovorilo** odnosno da je samo njih **33% navelo konkretne prednosti i nedostatke**.
- Ono što je indikativno ako se uporede prethodni rezultati (o poznavanju sadašnjeg modela finansiranja rada MZ) sa rezultatima iz gornje tabele (odgovori sa navođenjem konkretnih prednosti i nedostataka) dolazimo do zaključka da se, **prethodno, 51% ispitanika** izjasnilo **da znaju** kakav je sadašnji model finansiranja rada MZ, a da je **njih 33% (za 18% manje ispitanika)** navelo konkretne prednosti i nedostatke postojećeg modela.
- Prethodna uporedna analiza može dalje voditi zaključku da je **potrebno revidirati prethodni rezultat sa 51% na 33% ispitanika koji znaju kakav je sadašnji model finansiranja rada MZ**.

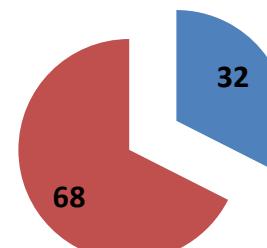

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – prednosti i nedostaci

Ukupno

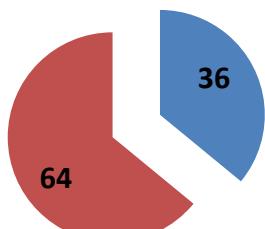

Soko Banja

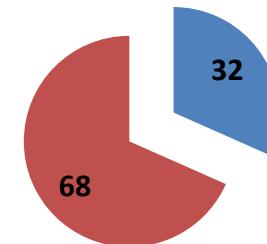

22

Knjaževac

Požega

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – postojanje Saveta MZ

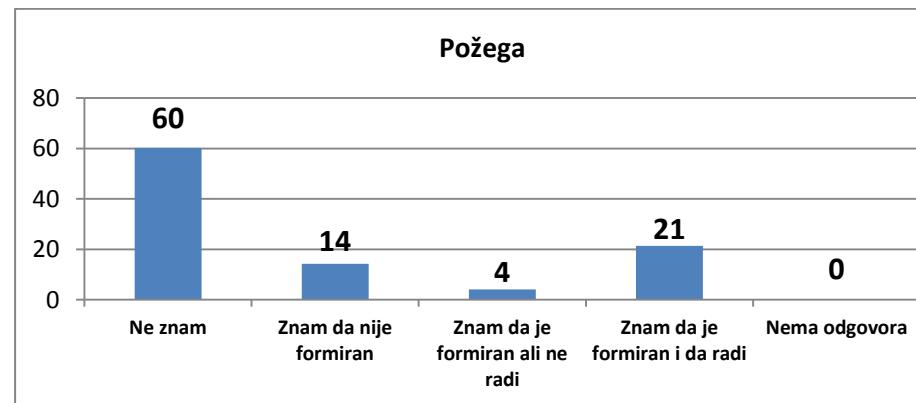
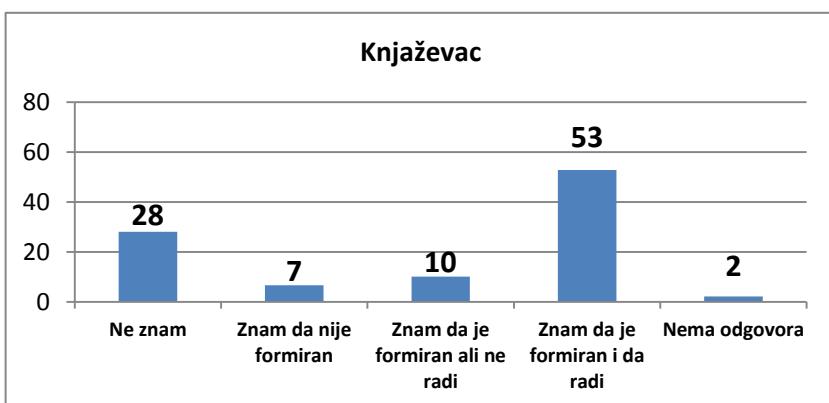
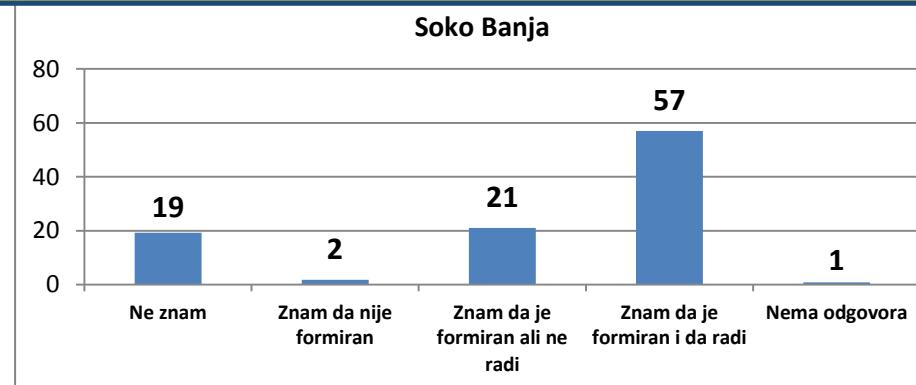
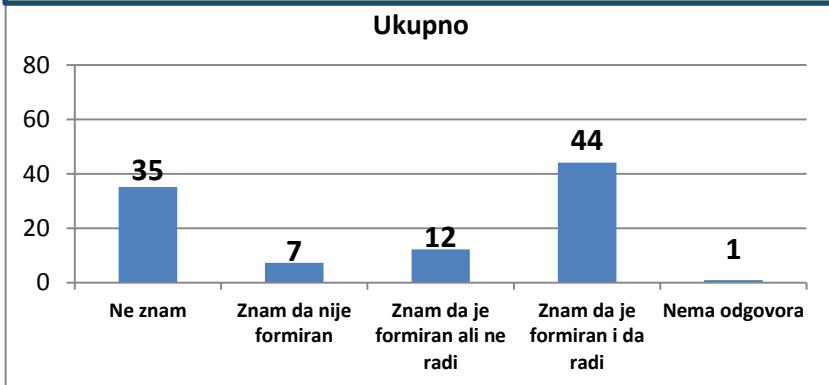
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	106	35.22	22	19.30	25	28.09	59	60.20
2	Znam da nije formiran	22	7.31	2	1.75	6	6.74	14	14.29
3	Znam da je formiran ali ne radi	37	12.29	24	21.05	9	10.11	4	4.08
4	Znam da je formiran i da radi	133	44.19	65	57.02	47	52.81	21	21.43
5	Nema odgovora	3	1.00	1	0.88	2	2.25	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

23

- U nastojanju da se istraži koliko ispitanici znaju da li u njihovoj MZ postoji i radi Savet MZ, došli smo do rezultata da, zbirno posmatrano, **44% ispitanika to zna**, dok njih **ukupno 36% to ne zna ili nije dalo odgovor**, pri čemu dolazi do velikih odstupanja između opštine **Soko Banja** u kojoj se samo ukupno **20%** ispitanika izjasnilo da **ne zna ili nije odgovorilo** da li u njihovoj MZ postoji i radi Savet MZ u odnosu na opštinu **Požega** gde se njih **60%** izjasnilo da to **ne zna**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – postojanje Saveta MZ

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – osposobljenost članova Saveta MZ

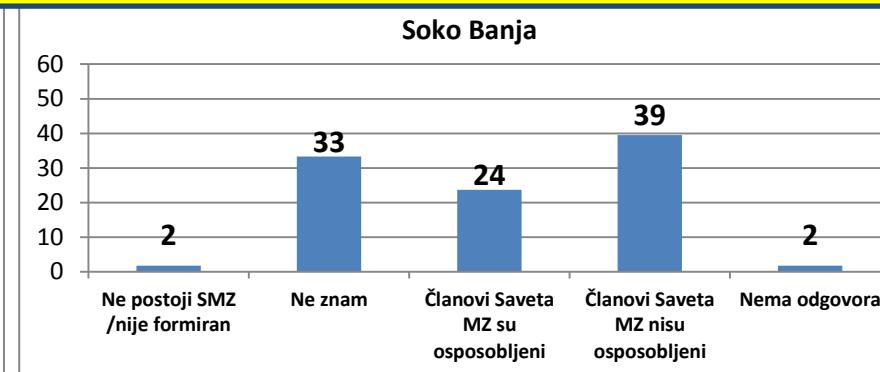
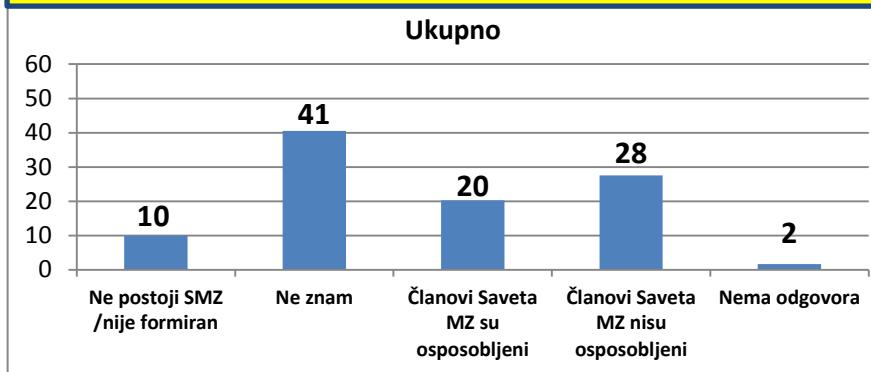
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne postoji SMZ /nije formiran	30	9.97	2	1.75	8	8.99	20	20.41
2	Ne znam	122	40.53	38	33.33	30	33.71	54	55.10
3	Članovi Saveta MZ su osposobljeni	61	20.27	27	23.68	22	24.72	12	12.24
4	Članovi Saveta MZ nisu osposobljeni	83	27.57	45	39.47	27	30.34	11	11.22
5	Nema odgovora	5	1.66	2	1.75	2	2.25	1	1.02
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

25

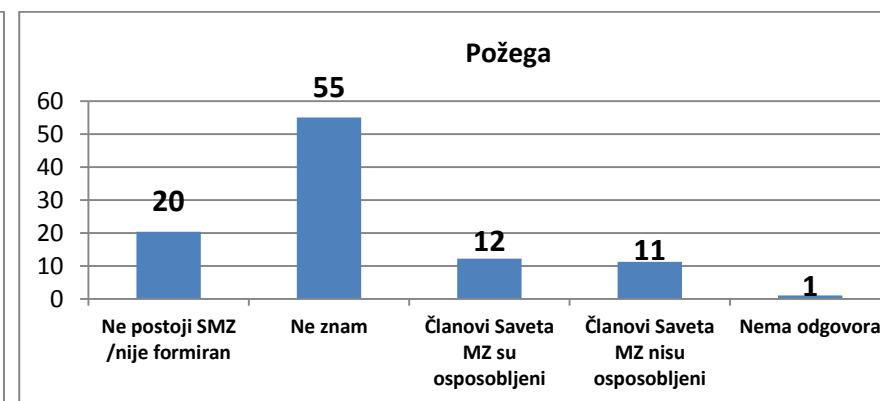
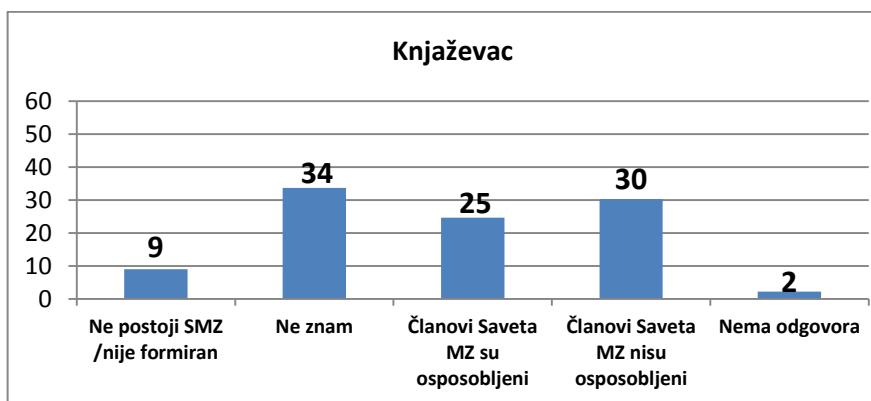
- U namjeri da istražimo kako ispitanici percepiraju osposobljenost članova Saveta MZ za obavljanje poslova iz nadležnosti ovog tela MZ, konstatujemo visoko učešće onih koji ne znaju ili nisu odgovorili (ukupno 43%), dok se od ostalih ispitanika, njih 28% izjasnilo da "Članovi Saveta MZ nisu osposobljeni", dok samo njih 20% misli da "Članovi Saveta MZ su osposobljeni".
- Ovde ponovo beležimo veliko odstupanje između opština Soko Banja i Požega, i to: (1) po učešću ispitanika koji ne znaju ili nisu odgovorili, gde je to 56% (Požega) u odnosu na 35% (Soko Banja), i (2) po učešću ispitanika koji smatraju da su članovi Saveta MZ osposobljeni da obavljaju dodeljene nadležnosti, pri čemu je u Soko Banji vise onih koji smatraju da "Članovi Saveta MZ nisu osposobljeni" (39%), u odnosu na one koji smatraju da su "Članovi Saveta MZ osposobljeni" (24%), dok je u opštini Požega situacija obrnuta tako da njih 12% smatra da su "Članovi Saveta MZ osposobljeni" a njih 11% smatra suprotno.
- I u Knjaževcu je vise onih koji smatraju da "Članovi Saveta MZ nisu osposobljeni" (30%) od onih (25%) koji misle da jesu.
- Zabrinjava podatak o visokom učešću ispitanika (20%) iz Požege koji smatraju da Savet MZ ne postoji / nije formiran.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njegovog funkcionisanja – sposobljenost članova Saveta MZ

26

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – podnošenje godišnjih PR / FP

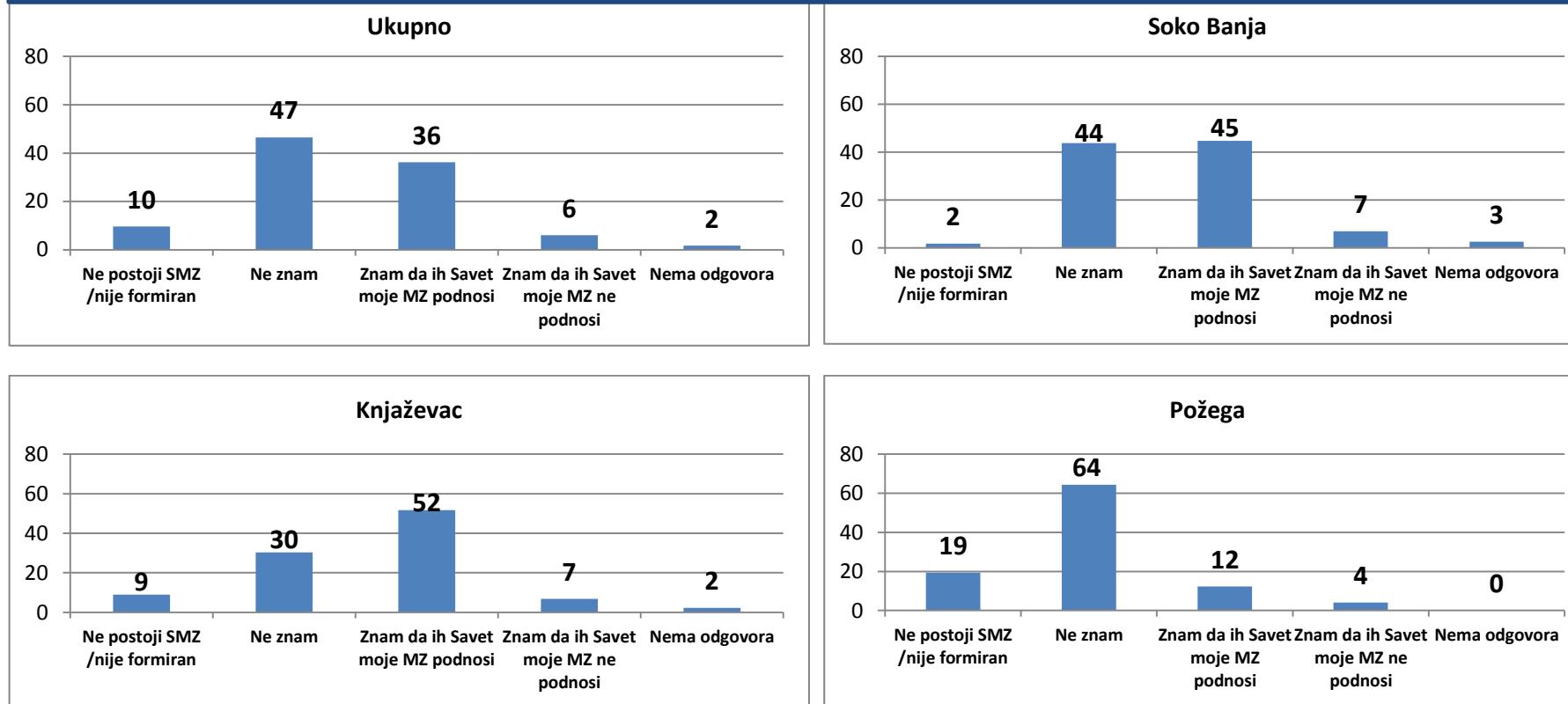
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne postoji SMZ /nije formiran	29	9.63	2	1.75	8	8.99	19	19.39
2	Ne znam	140	46.51	50	43.86	27	30.34	63	64.29
3	Znam da ih Savet moje MZ podnosi	109	36.21	51	44.74	46	51.69	12	12.24
4	Znam da ih Savet moje MZ ne podnosi	18	5.98	8	7.02	6	6.74	4	4.08
5	Nema odgovora	5	1.66	3	2.63	2	2.25	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

27

- Zbirno posmatrano, **skoro polovina ispitanika (49%) ne zna ili nije odgovorilo** da li Savet njihove MZ dostavlja godišnje Programme rada i Finansijske planove lokalnim nadležnim organima na saglasnost. U tome prednjači opština **Požega sa 64% ispitanika**, dok za razliku od nje opština **Knjaževac** značajno prednjači sa **52% ispitanika** koji **znaju** da Savet njihove MZ podnosi predmetne programe i planove na saglasnost, a njih **7% znaju da ih Savet ne podnosi**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 2. Poznavanje sadašnjeg modela finansiranja MZ i njihovog funkcionisanja – podnošenje godišnjih PR / FP

28

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETE NJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće predstavnika MZ u procesu pripreme opštinskog budžeta

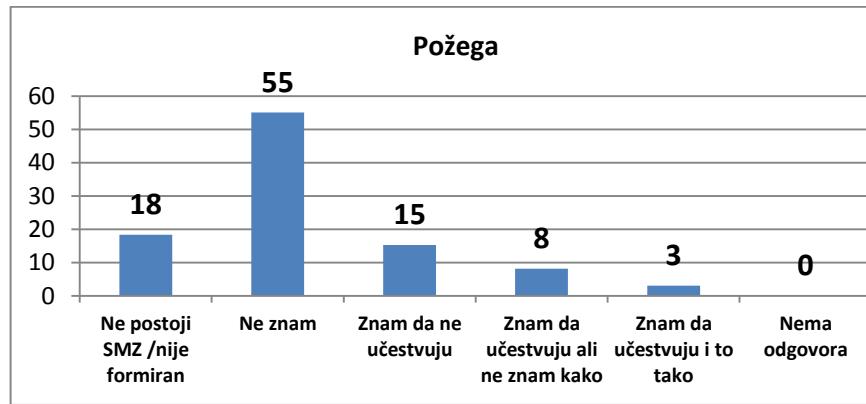
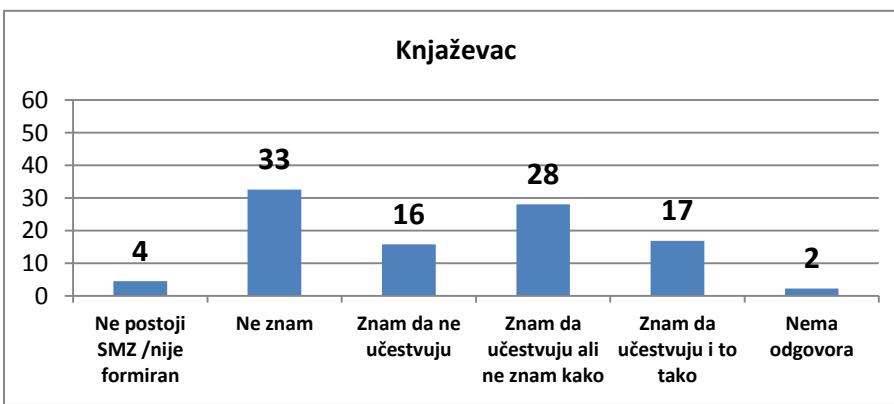
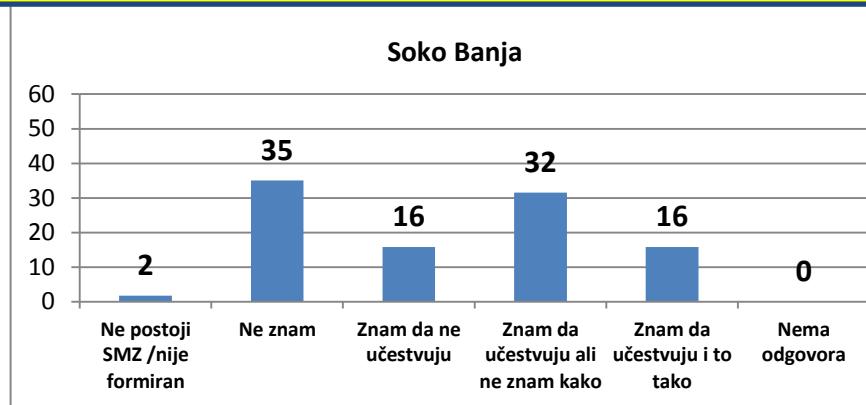
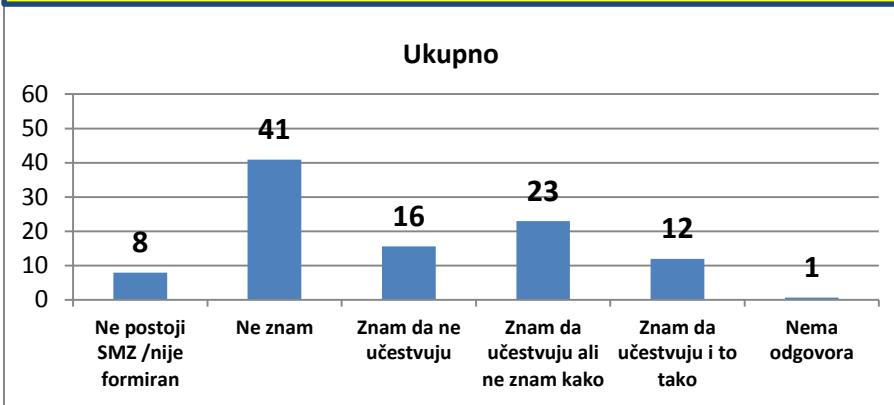
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne postoji SMZ /nije formiran	24	7.97	2	1.75	4	4.49	18	18.37
2	Ne znam	123	40.86	40	35.09	29	32.58	54	55.10
3	Znam da ne učestvuju	47	15.61	18	15.79	14	15.73	15	15.31
4	Znam da učestvuju ali ne znam kako	69	22.92	36	31.58	25	28.09	8	8.16
5	Znam da učestvuju i to tako:	36	11.96	18	15.79	15	16.85	3	3.06
6	Nema odgovora	2	0.66	0	0.00	2	2.25	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

29

- U nastojanju da se istraži da li predstavnici njihove MZ učestvuju u procesu pripreme opštinskog budžeta i kako, došli smo do rezultata da, zbirno posmatrano, **42% ispitanika to ne zna ili nije dalo odgovor**, dok se **samo njih 12%** izjasnilo da **to zna i to potvrdilo kroz konkretan navod**.
- Približno je isto učešće ove kategorije ispitanika u opštini **Knjaževac (17%)** i opštini **Soko Banja (16%)**, dok zabrinjava **vrlo nisko učešće** u opštini **Požega (samo 3% ispitanika)**.
- Takođe, posmatrano po opštinama, zabrinjava **visoko učešće neznanja** ispitanika u opštini **Požega** da li predstavnici njihove MZ učestvuju u procesu pripreme opštinskog budžeta i kako (**55%**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće predstavnika MZ u procesu pripreme opštinskog budžeta

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće građana MZ u procesu pripreme godišnjeg PR/FP MZ

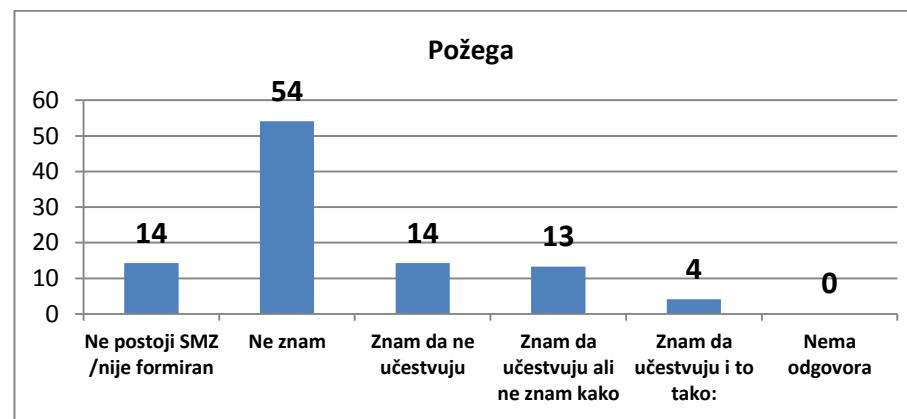
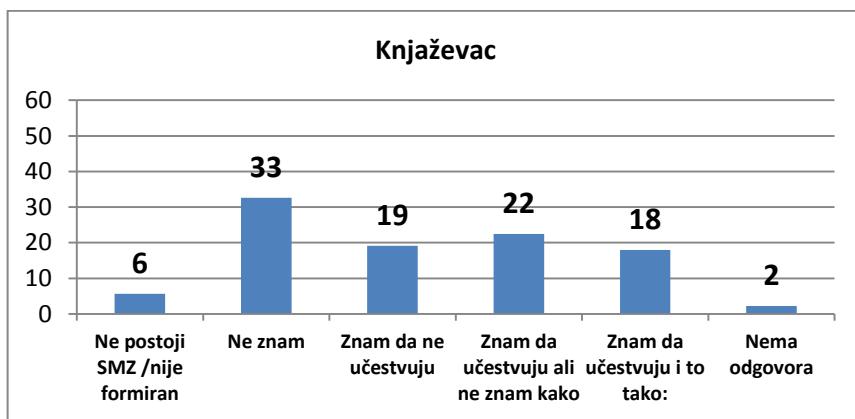
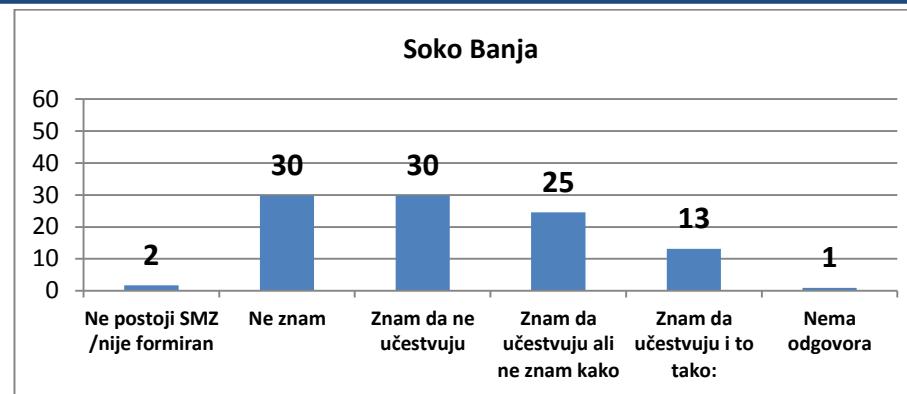
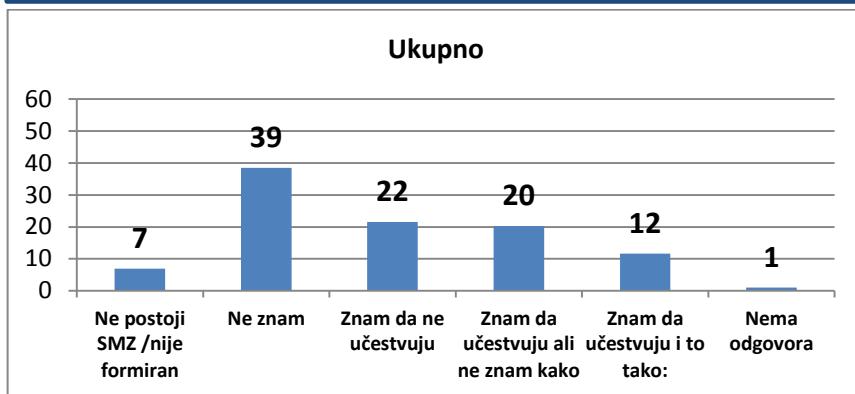
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne postoji SMZ /nije formiran	21	6.98	2	1.75	5	5.62	14	14.29
2	Ne znam	116	38.54	34	29.82	29	32.58	53	54.08
3	Znam da ne učestvuju	65	21.59	34	29.82	17	19.10	14	14.29
4	Znam da učestvuju ali ne znam kako	61	20.27	28	24.56	20	22.47	13	13.27
5	Znam da učestvuju i to tako:	35	11.63	15	13.16	16	17.98	4	4.08
6	Nema odgovora	3	1.00	1	0.88	2	2.25	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

31

- U nastojanju da se istraži da li građani u MZ učestvuju u procesu pripreme godišnjeg Programa rada i Finansijskog plana njihove MZ i kako, došli smo do rezultata da, zbirno posmatrano, **40% ispitanika to ne zna ili nije dalo odgovor**, dok se **samo njih 12%** izjasnilo da **to zna i to potvrdilo kroz konkretan navod**.
- Posmatrano po opština, učešće ove kategorije ispitanika je najveće u opštini **Knjaževac (18%)**, zatim u opštini **Soko Banja (13%)**, dok zabrinjava **vrlo nisko učešće** u opštini **Požega (samo 4% ispitanika)**.
- Takođe, posmatrano po opština, zabrinjava **visoko učešće neznanja** ispitanika u opštini **Požega** da li građani u MZ učestvuju u procesu pripreme godišnjeg Programa rada i Finansijskog plana njihove MZ i kako (**54%**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće građana MZ u procesu pripreme godišnjeg PR/FP MZ

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće ispitanika u procesu pripreme godišnjeg PR/FP MZ

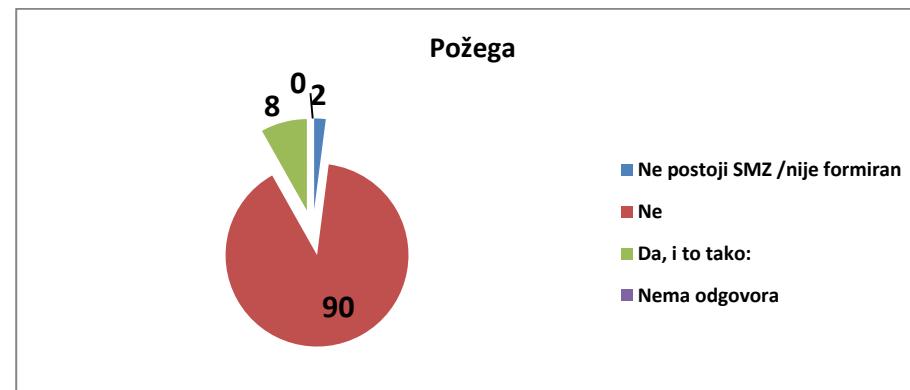
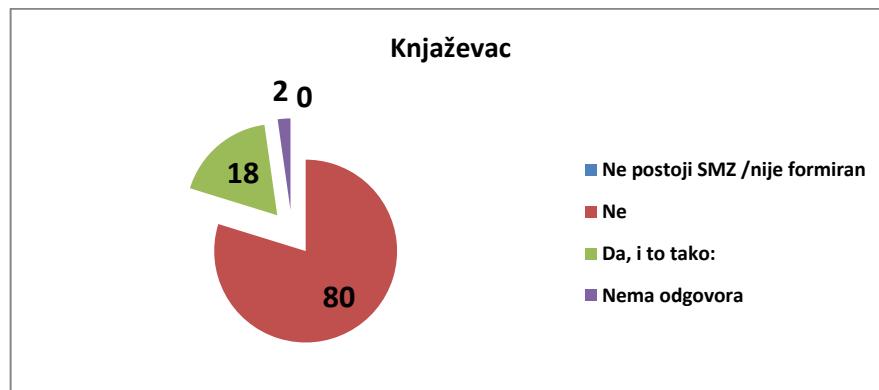
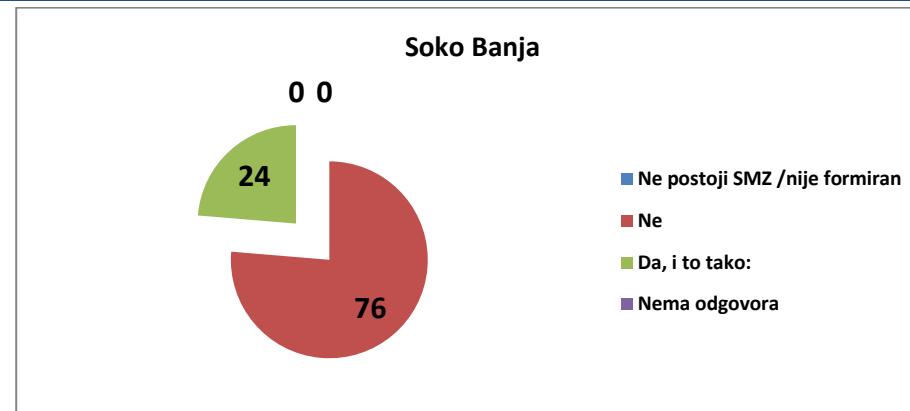
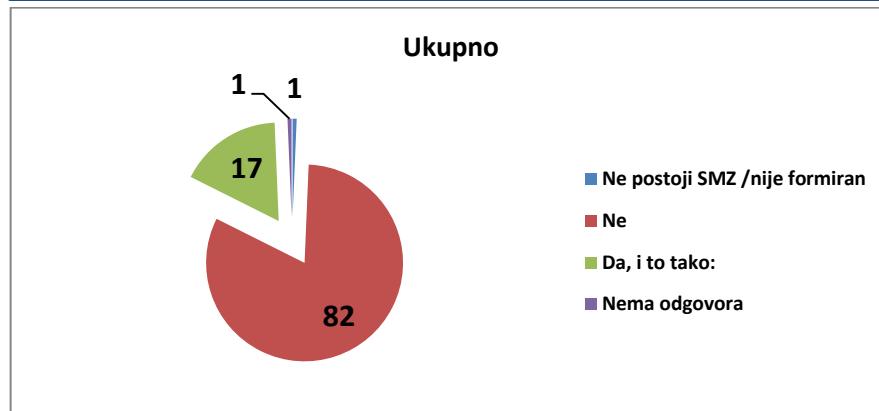
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne postoji SMZ /nije formiran	2	0.66	0	0.00	0	0.00	2	2.04
2	Ne	246	81.73	87	76.32	71	79.78	88	89.80
3	Da, i to tako:	51	16.94	27	23.68	16	17.98	8	8.16
4	Nema odgovora	2	0.66	0	0.00	2	2.25	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

33

- U nastojanju da se istraži da li ispitanici učestvuju u procesu pripreme godišnjeg Programa rada i Finansijskog plana njihove MZ i kako, došli smo do rezultata da, zbirno posmatrano, 83% ispitanika ne učestvuje (nije učestvovalo) ili nije dalo odgovor, dok se samo njih 17% izjasnilo da učestvuje (ili je učestvovalo) i to potvrdilo kroz konkretan navod.
- Posmatrano po opština, učešće ove kategorije ispitanika je najveće u opštini Soko Banja (24%), zatim u opštini Knjaževac (18%), dok je najmanje učešće u opštini Požega (samo 8% ispitanika).
- Takođe, posmatrano po opština, zabrinjava visok udeo neučestvovanja ispitanika u opštini Požega u procesu pripreme godišnjeg Programa rada i Finansijskog plana njihove MZ (90%).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 3. Učešće ispitanika u procesu pripreme godišnjeg PR/FP MZ

34

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – dovoljnost dodeljenih sredstava

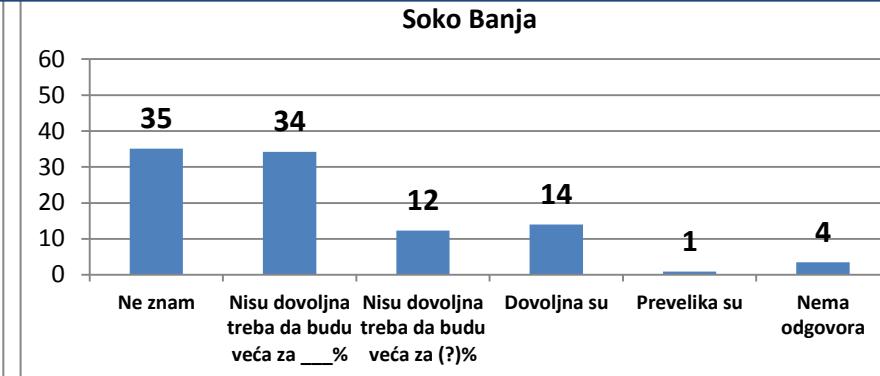
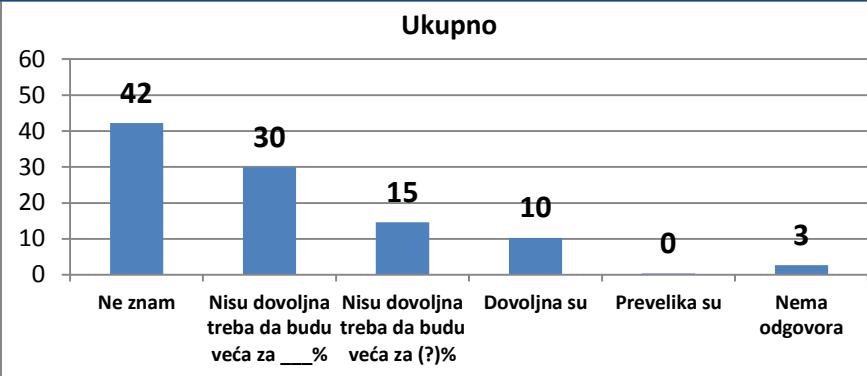
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća	Br.učesn.	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	127	42.19	40	35.09	35	39.33	52	53.06
2	Nisu dovoljna treba da budu veća za ____ %	90	29.90	39	34.21	25	28.09	26	26.53
3	Nisu dovoljna treba da budu veća za (?)%	44	14.62	14	12.28	16	17.98	14	14.29
4	Dovoljna su	31	10.30	16	14.04	12	13.48	3	3.06
5	Prevelika su	1	0.33	1	0.88	0	0.00	0	0.00
6	Nema odgovora	8	2.66	4	3.51	1	1.12	3	3.06
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

35

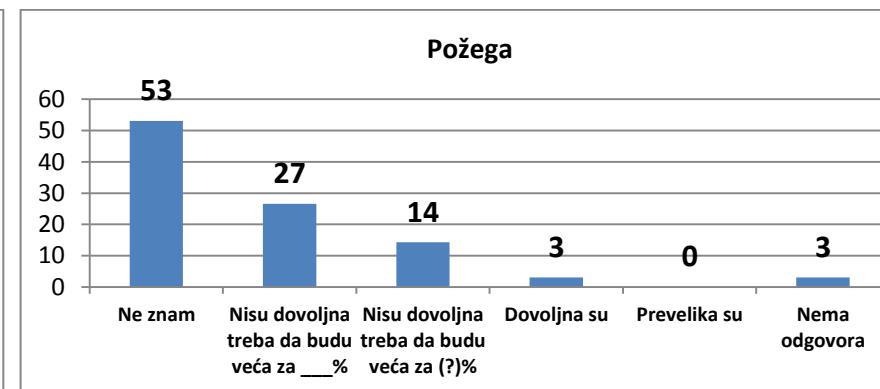
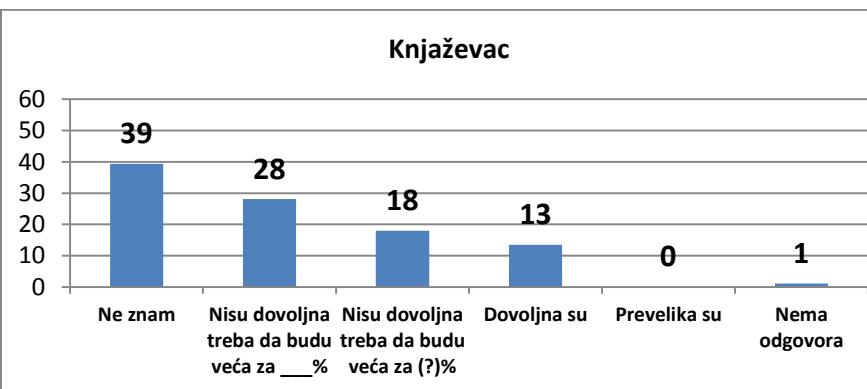
- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (45%)** da li su opštinska budžetska sredstva dodeljena MZ dovoljna za njihov rad i razvoj ili ne, a **isto je učešće ispitanika** koji smatraju da **dodeljena sredstva MZ nisu dovoljna** bez obzira da li navode koliko treba da su veća ili ne.
- Samo **10% ispitanika** smatra da su **dodeljena sredstva MZ dovoljna**.
- Posmatrano po opštinama, po učešću ispitanika koji **ne znaju ili nisu odgovorili** da li su dodeljena sredstva MZ dovoljna, **prednjači** opština **Požega (56%)**, a **približno je isto učešće** u opštinama **Knjaževac (40%)** i **Soko Banja (39%)**.
- Najviše ispitanika (14%)** u opštini **Soko Banja** misli da su **dodeljena sredstva MZ dovoljna**, a **najmanje** u opštini **Požega (samo 3%)**.
- Od svih opština **samo** u opštini **Soko Banja 1% ispitanika** smatra da su **dodeljena sredstva MZ prevelika**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – dovoljnost dodeljenih sredstava

36

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – pravednost dodeljenih sredstava

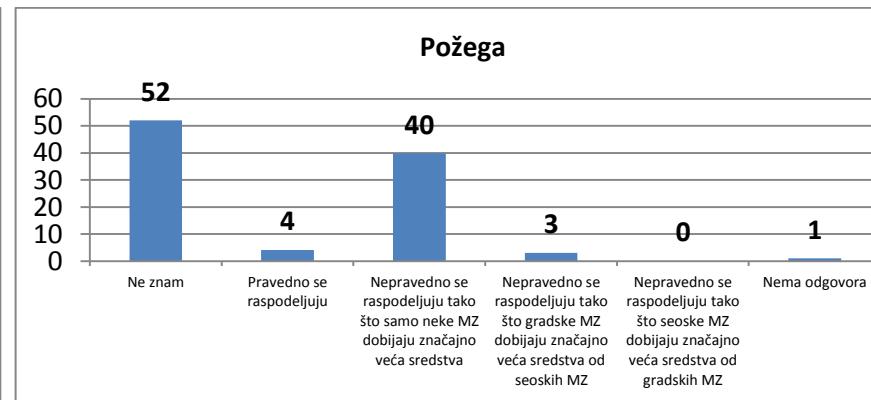
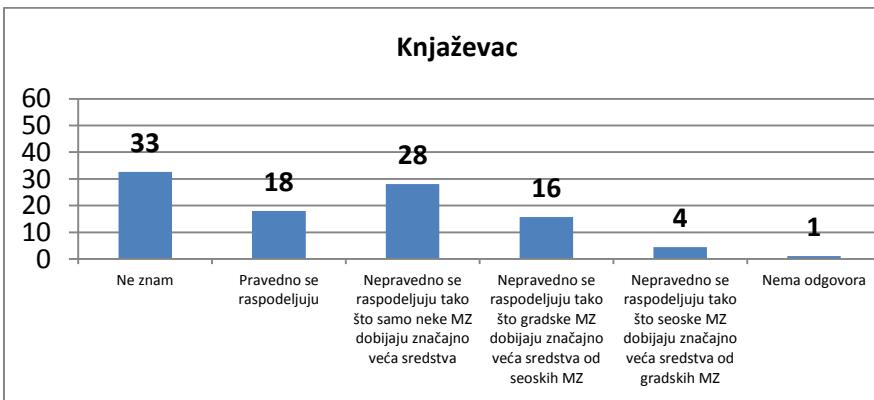
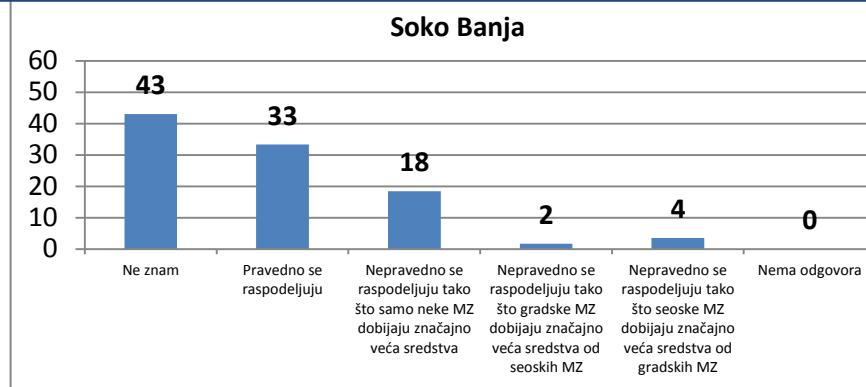
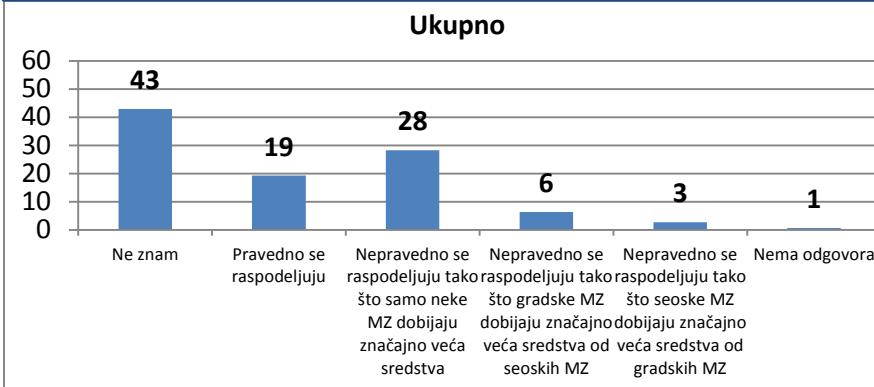
#	Status	UKUPNO		Soko	Banja	Knjaževac		Požega	
		Br.uč.	% učeš.	Br.uč.	% učeš.	Br.uč.	% učeš.	Br.uč.	% učeš.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	129	42.86	49	42.98	29	32.58	51	52.04
2	Pravedno se raspodeljuju	58	19.27	38	33.33	16	17.98	4	4.08
3	NP tako što samo neke MZ dobijaju znač. veća sred.	85	28.24	21	18.42	25	28.09	39	39.80
4	NP tako što gr.MZ dobijaju znač. veća sred. od seos.MZ	19	6.31	2	1.75	14	15.73	3	3.06
5	NP tako što seos.MZ dobijaju znač. veća sred. od gr.MZ	8	2.66	4	3.51	4	4.49	0	0.00
6	Nema odgovora	2	0.66	0	0.00	1	1.12	1	1.02
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

37

- Zbirno posmatrano, najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (44%) da li se opštinska budžetska sredstva dodeljena MZ pravedno raspodeljuju ili ne, dok 37% ispitanika smatra da se dodeljena sredstva MZ nepravedno raspodeljuju, a njih 19% smatra da se raspodeljuju pravedno.
- Posmatrano po opštinama, najveće učešće ispitanika koji ne znaju ili nisu odgovorili da li se opštinska budžetska sredstva pravedno raspodeljuju MZ, ima opština Požega (53%), a najmanje opština Knjaževac (34%).
- Od svih opština najviše ispitanika u opštini Soko Banja (33%) misli da se opštinska budžetska sredstva pravedno raspodeljuju MZ, a najmanje u opštini Požega (samo 4%).
- U Knjaževcu 16% ispitanika smatra da se, u raspodeli opštinskih budžetskih sredstava, favorizuju gradske MZ u odnosu na seoske.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – pravednost dodeljenih sredstava

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – odlučujući uticaj na raspodelu sredstava

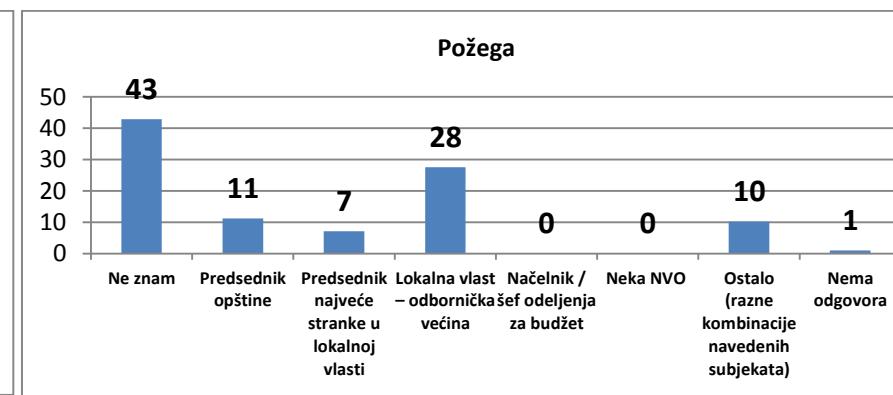
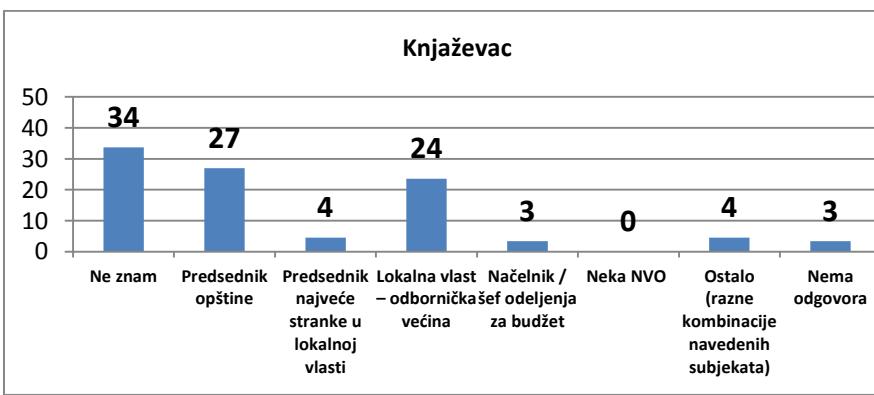
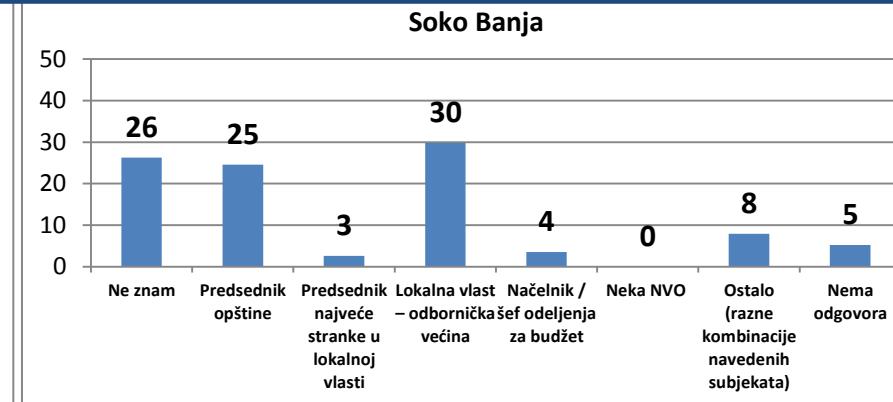
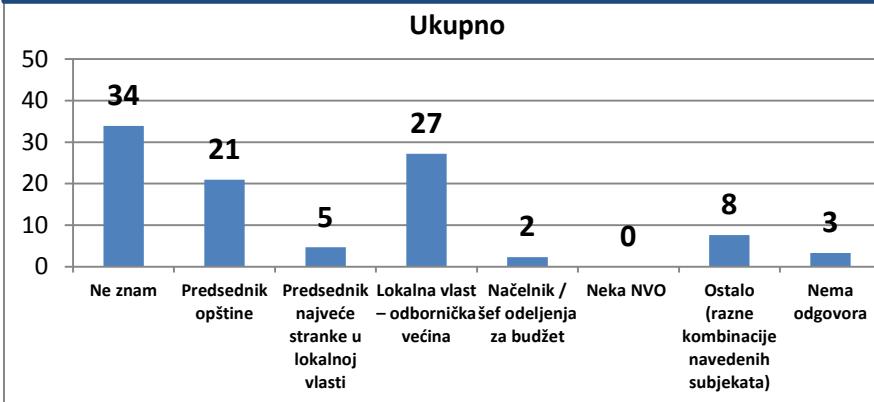
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	102	33.89	30	26.32	30	33.71	42	42.86
2	Predsednik opštine	63	20.93	28	24.56	24	26.97	11	11.22
3	Predsednik najveće stranke u lokalnoj vlasti	14	4.65	3	2.63	4	4.49	7	7.14
4	Lokalna vlast – odbornička većina	82	27.24	34	29.82	21	23.60	27	27.55
5	Načelnik / šef odeljenja za budžet	7	2.33	4	3.51	3	3.37	0	0.00
6	Neka NVO	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
7	Ostalo (razne kombinacije navedenih subjekata)	23	7.64	9	7.89	4	4.49	10	10.20
8	Nema odgovora	10	3.32	6	5.26	3	3.37	1	1.02
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

39

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (37%)** ko ima dominantan uticaj na raspodelu opštinskih budžetskih sredstava MZ, dok njih **27%** smatra da takav uticaj **ima "Lokalna vlast – odbornička većina"**, a za **21%** ispitanika odlučujući uticaj **ima "Predsednik opštine"**.
- Od svih opština, **najveće učešće** ispitanika koji smatraju da dominantan uticaj ostvaruju **"Lokalna vlast – odbornička većina"** **ima** opština **Soko Banja (30%)**, a **najmanje** opština **Knjaževac (24%)**, dok opština **Knjaževac ima najveće učešće** ispitanika (**27%**) koji misle da je to **"Predsednik opštine"**, a **najmanje** učešće ovih ispitanika **ima** opština **Požega (11%)**. Takođe, **najveće** učešće ispitanika koji misle da dominantan uticaj po ovom pitanju ostvaruju **"Predsednik najveće stranke u lokalnoj vlasti"** **ima** opština **Požega (7%)**, a **najmanje** opština **Soko Banja (3%)**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – odlučujući uticaj na raspodelu sredstava

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – kriterijumi

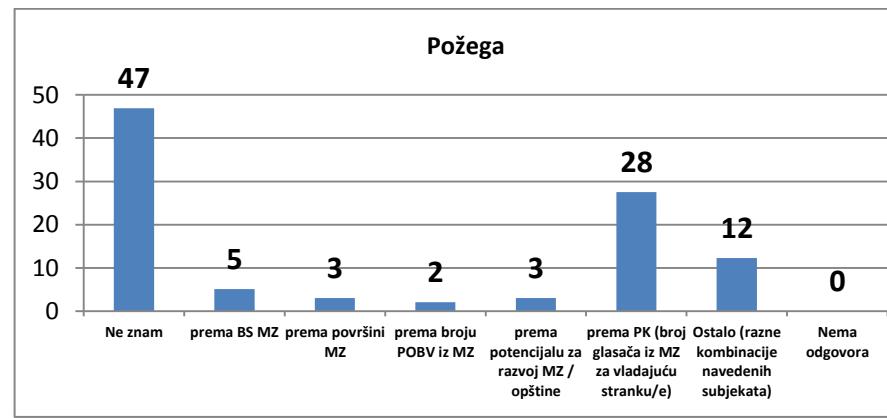
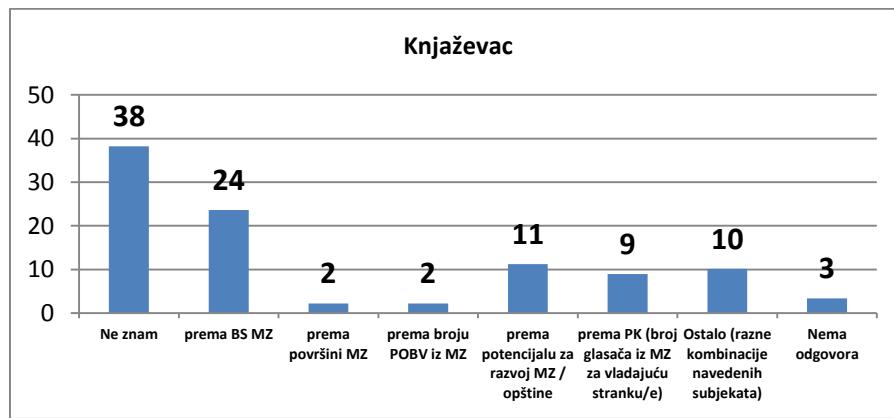
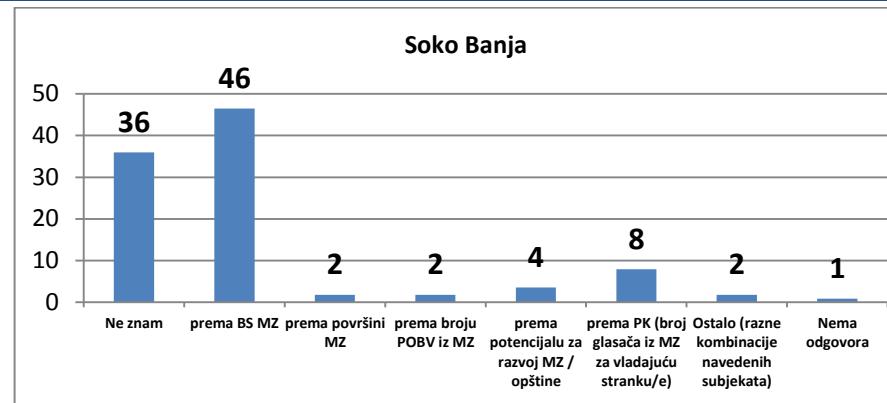
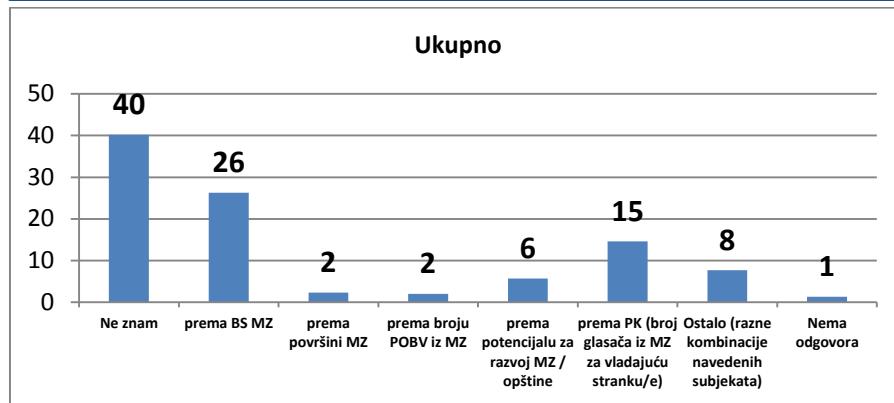
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.	Br.učesn	% uč.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	121	40.20	41	35.96	34	38.20	46	46.94
2	prema broju stanovnika MZ	79	26.25	53	46.49	21	23.60	5	5.10
3	prema površini MZ	7	2.33	2	1.75	2	2.25	3	3.06
4	prema broju poreskih obveznika iz MZ	6	1.99	2	1.75	2	2.25	2	2.04
5	prema potencijalu za razvoj MZ / opštine	17	5.65	4	3.51	10	11.24	3	3.06
6	prema pol.kriterijumu (br.glasača iz MZ za vlad. stranku/e)	44	14.62	9	7.89	8	8.99	27	27.55
7	Ostalo (razne kombinacije navedenih subjekata)	23	7.64	2	1.75	9	10.11	12	12.24
8	Nema odgovora	4	1.33	1	0.88	3	3.37	0	0.00
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

41

- Zbirno posmatrano, najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (41%), koji se kriterijum koristi u raspodeli opštinskih budžetskih sredstava na MZ, dok njih 26% smatra da je to "prema broju stanovnika MZ", a za 15% ispitanika je to "prema političkom kriterijumu (broj glasača iz MZ za vladajuću stranku/e)".
- Od svih opština, najveće učešće ispitanika koji smatraju da se raspodela opštinskih budžetskih sredstava na MZ vrši "prema broju stanovnika MZ" ima opština Soko Banja (46%), a najmanje opština Požega (5%), dok opština Požega ima najveće učešće ispitanika (28%) koji misle da se to vrši "prema političkom kriterijumu (broj glasača iz MZ za vladajuću stranku/e)", a najmanje učešće ovih ispitanika ima opština Soko Banja (8%). Takođe, najviše ispitanika koji ne znaju ili nisu odgovorili koji se kriterijum koristi ima opština Požega (47%) a najmanji opština Soko Banja (39%).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na MZ – kriterijumi

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Upotreba dobijenih budžetskih sredstava u MZ

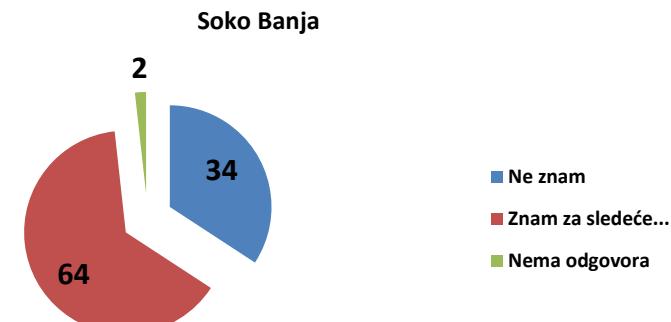
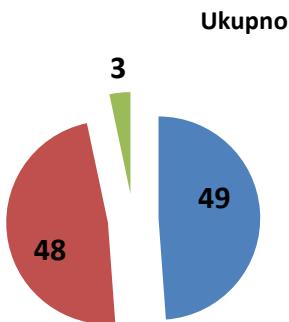
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	147	48.84	39	34.21	47	52.81	61	62.24
2	Znam za sledeće:	144	47.84	73	64.04	37	41.57	34	34.69
3	Nema odgovora	10	3.32	2	1.75	5	5.62	3	3.06
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

43

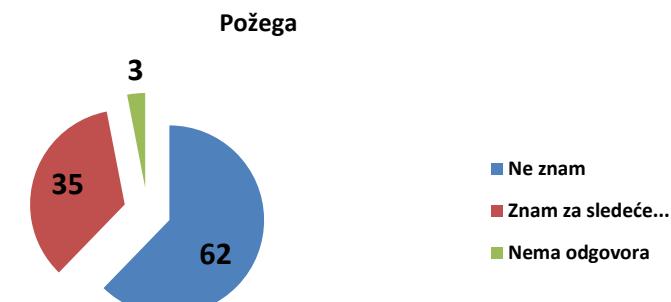
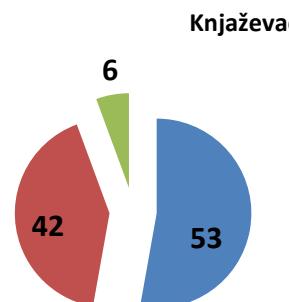
- Zbirno posmatrano, **preko polovine ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (52%)** za koje namene se upotrebljavaju opštinska budžetska sredstava dodeljena MZ, dok njih **48%** to zna, pri čemu je učešće ispitanika koji **ne znaju ili nisu odgovorili najveće** kod opštine **Požega (visokih 65%),** a **najmanje** kod opštine **Soko Banja (36%).**

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Upotreba dobijenih budžetskih sredstava u MZ

44

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Kontrola trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ

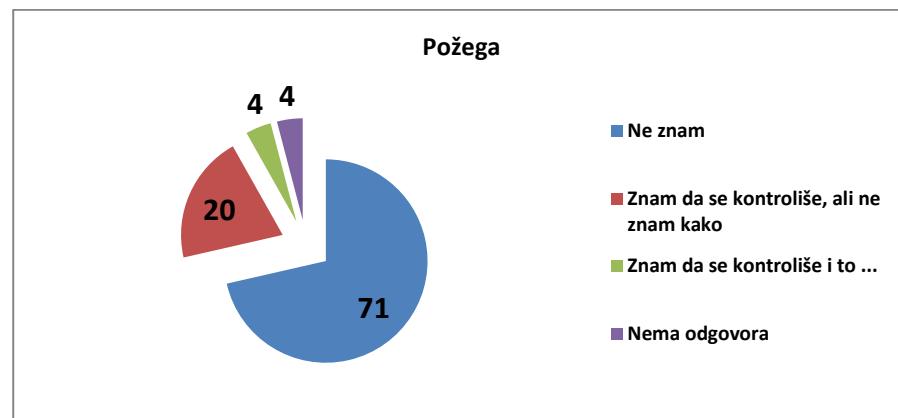
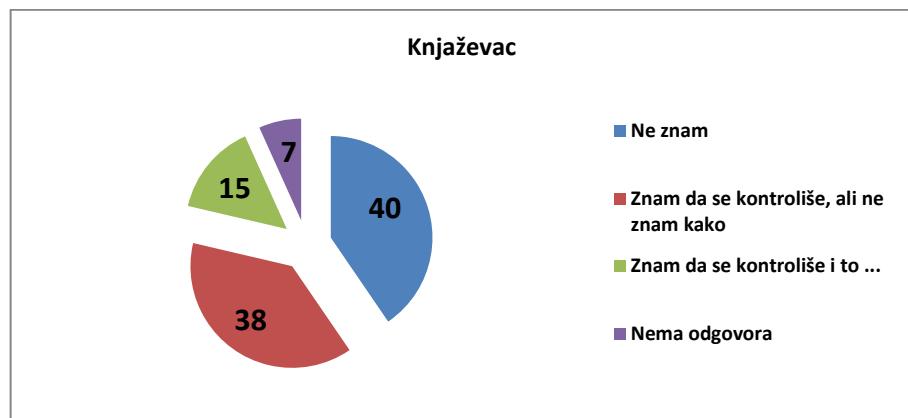
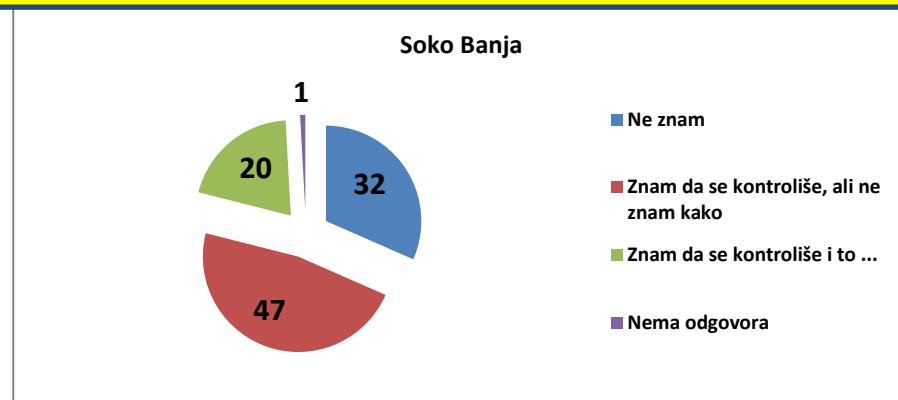
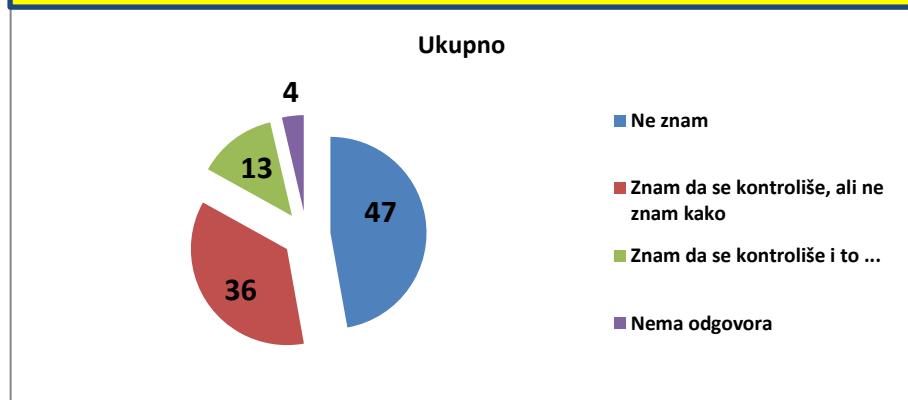
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	142	47.18	36	31.58	36	40.45	70	71.43
2	Znam da se kontroliše, ali ne znam kako	108	35.88	54	47.37	34	38.20	20	20.41
3	Znam da se kontroliše i to tako:	40	13.29	23	20.18	13	14.61	4	4.08
4	Nema odgovora	11	3.65	1	0.88	6	6.74	4	4.08
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

45

- Zbirno posmatrano, **samo 13% ispitanika zna** da se vrši i na koji način kontrola trošenja dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava MZ, pri čemu je, posmatrano po opštinama, **najveće učešće** ispitanika koji znaju u opštini **Soko Banja (20%)**, a **najmanje** u opštini **Požega (4%)**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Kontrola trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Efikasnost trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ

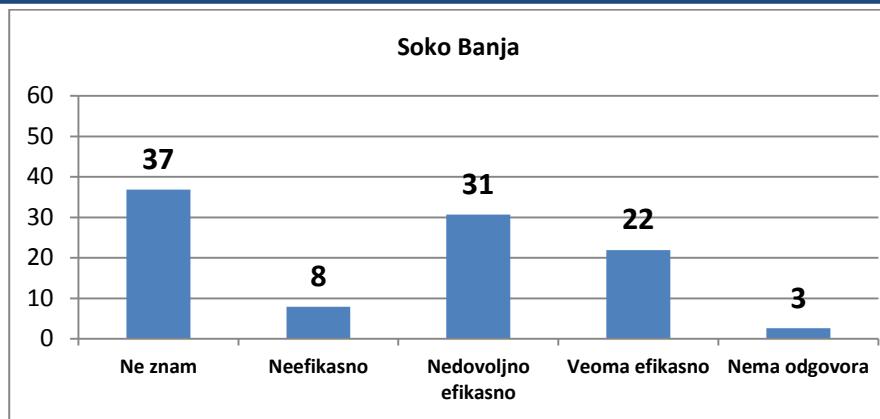
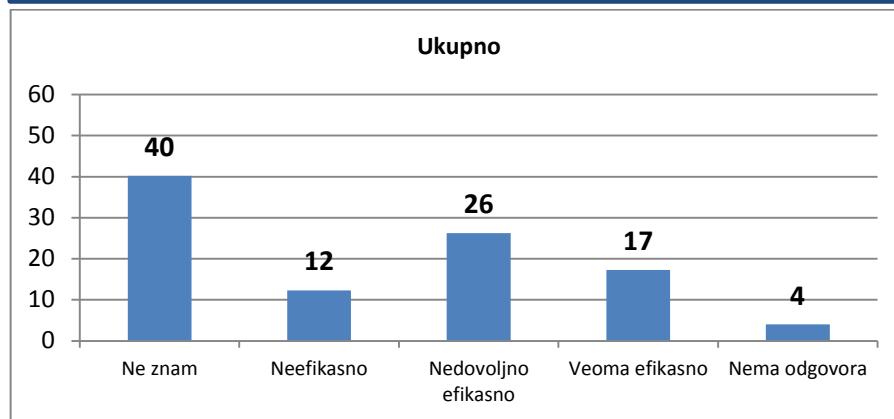
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	121	40.20	42	36.84	26	29.21	53	54.08
2	Neefikasno	37	12.29	9	7.89	15	16.85	13	13.27
3	Nedovoljno efikasno	79	26.25	35	30.70	24	26.97	20	20.41
4	Veoma efikasno	52	17.28	25	21.93	20	22.47	7	7.14
5	Nema odgovora	12	3.99	3	2.63	4	4.49	5	5.10
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

47

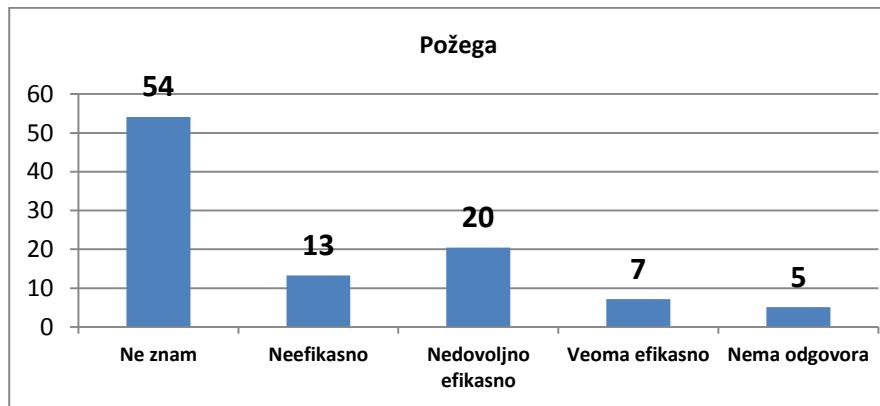
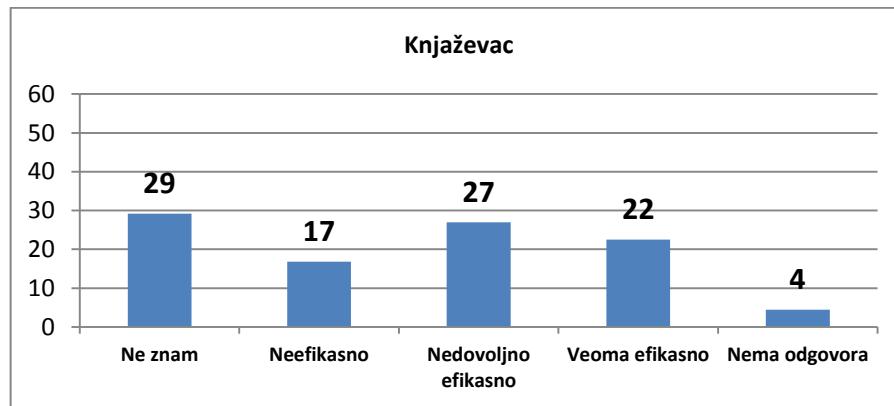
- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (44%)** kakva je efikasnost trošenja opštinskih budžetskih sredstava u MZ, dok njih **26%** smatra da je to "**Nedovoljno efikasno**", **17% ispitanika** da je "**Veoma efikasno**", a za **12% ispitanika** je to "**Neefikasno**".
- Od svih opština, **najveće učešće** ispitanika koji **ne znaju ili nisu odgovorili** kakva je efikasnost **ima** opština **Požega (59%)**, a **najmanje** opština **Knjaževac (33%)**, dok opština **Soko Banja ima najveće učešće** ispitanika (**31%**) koji misle da je trošenje sredstava u MZ "**Nedovoljno efikasno**", a **najmanje** učešće ovih ispitanika **ima** opština **Požega (20%)**. Takođe, približno **isto ispitanika** koji smatraju da je trošenje sredstava u MZ "**Veoma efikasno**", imaju opštine **Knjaževac i Soko Banja (22%)**, a **najmanje ima** opština **Požega (7%)**. **Najviše** onih koji misle da je trošenje sredstava "**Neefikasno**" **ima** opština **Knjaževac (17%)**, a **najmanje** opština **Soko Banja (8%)**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Efikasnost trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ

48

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Efikasnost trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ – objašnjenje stava

#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nema objašnjenja	238	79.07	89	78.07	67	75.28	82	83.67
2	Dato objašnjenje	63	20.93	25	21.93	22	24.72	16	16.33
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

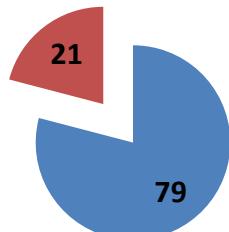
49

- U nastojanju da se dobiju obrazloženja prethodno dobijenih ocena ispitanika o efikasnosti trošenja dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava u MZ, zaključili smo da **79% ispitanika nije odgovorilo** odnosno da je samo njih **21% navelo konkretno obrazloženje** za datu ocenu.
- Ono što je indikativno ako se uporede prethodni rezultati (ocene o efikasnosti trošenja sredstava) sa rezultatima iz gornje tabele (odgovori sa navođenjem konkretnog obrazloženja date ocene) dolazimo do zaključka da je, prethodno, **56% ispitanika** ocenilo efikasnost trošenja sredstava, a da je **njih 21% (za 35% manje ispitanika)** navelo konkretno obrazloženje date ocene, što u određenoj meri dovodi u pitanje kako kvalitet tako i kvantitet prethodno datih ocena efikasnosti trošenja sredstava. Tako, npr. u opštini **Knjaževac 66% ispitanika** je ocenilo efikasnost a **samo njih 25% je dalo obrazloženje (manje za 41% ispitanika)**, u opštini **Soko Banja, 61% ispitanika** je ocenilo efikasnost a **samo njih 22% je dalo obrazloženje (manje za 39% ispitanika)**, dok je u opštini **Požega, 40% ispitanika** ocenilo efikasnost, a **samo njih 16% je dalo obrazloženje (manje za 24% ispitanika)**.

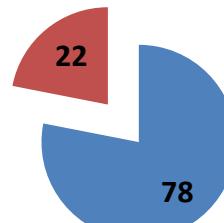

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Efikasnost trošenja dodeljenih budžetskih sredstava MZ – objašnjenje stava

Ukupno

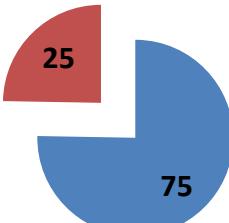

Soko Banja

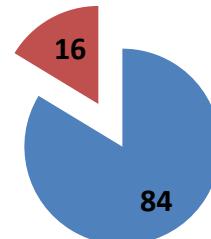

50

Knjaževac

Požega

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Primena sistema FUK na planiranje i trošenje dodeljenih budžetskih sredstava MZ

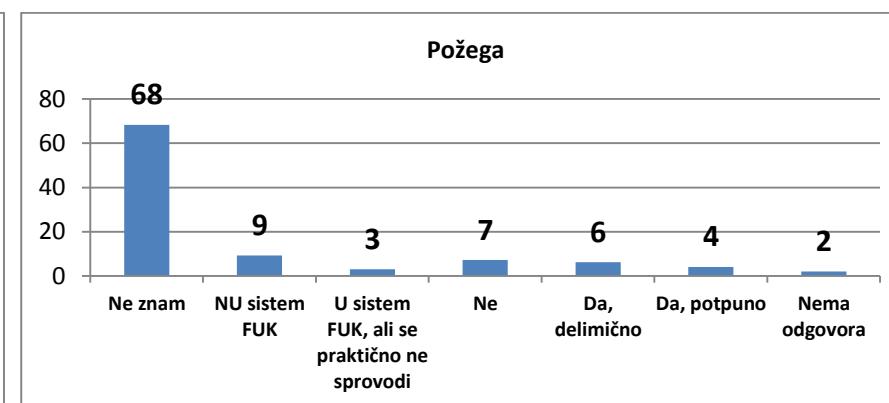
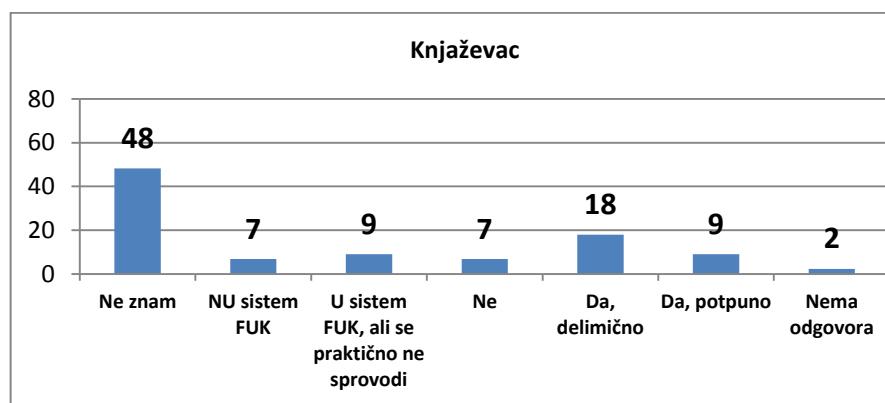
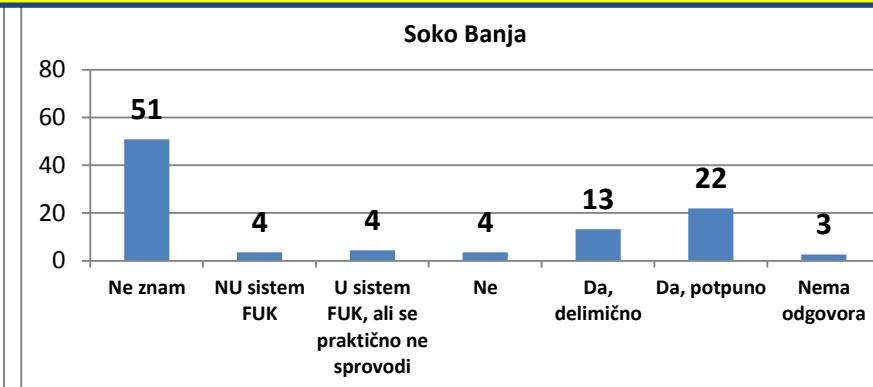
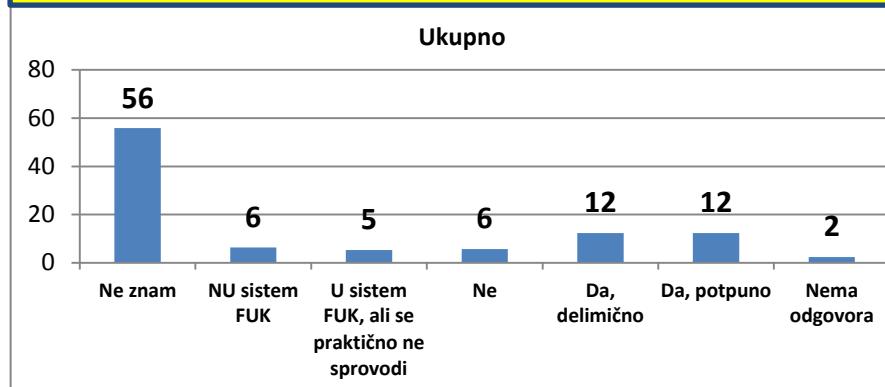
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	168	55.81	58	50.88	43	48.31	67	68.37
2	U našoj opštini nije uveden sistem FUK	19	6.31	4	3.51	6	6.74	9	9.18
3	U našoj opštini je uveden sistem FUK, ali se ne sprovodi	16	5.32	5	4.39	8	8.99	3	3.06
4	Ne	17	5.65	4	3.51	6	6.74	7	7.14
5	Da, delimično	37	12.29	15	13.16	16	17.98	6	6.12
6	Da, potpuno	37	12.29	25	21.93	8	8.99	4	4.08
7	Nema odgovora	7	2.33	3	2.63	2	2.25	2	2.04
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

51

- Zbirno posmatrano, **preko polovine ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (58%)** da li je u opštinama u kojima je sprovedeno istraživanje uveden sistem finansijskog upravljanja i kontrole i da li se on primenjuje na planiranje i trošenje dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava MZ, pri čemu je takvo stanje i kad posmatramo rezultate po opštinama, gde sa učešćem gore navedene kategorije ispitanika prednjači opština **Požega (70%)**, zatim sledi opština **Soko Banja (54%)**, dok je **najmanje** onih koji ne znaju ili nisu odgovorili u opštini **Knjaževac (50%)**.
- Ono što je neobično kada se analiziraju gornji rezultati je da se **12% ispitanika** izjasnilo da je **sistem finansijskog upravljanja i kontrole uveden i da se potpuno primjenjuje**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Primena sistema FUK na planiranje i trošenje dodeljenih budžetskih sredstava MZ

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Trošenje dodeljenih budžetskih sredstava MZ – odgovornost nadležnih lica

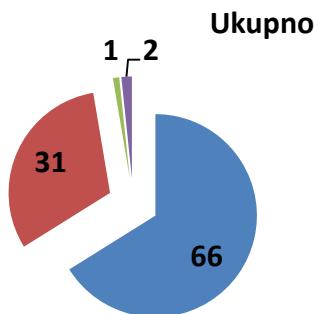
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	199	66.11	79	69.30	43	48.31	77	78.57
2	Znam da nije	94	31.23	31	27.19	44	49.44	19	19.39
3	Znam da jeste i to:	3	1.00	3	2.63	0	0.00	0	0.00
4	Nema odgovora	5	1.66	1	0.88	2	2.25	2	2.04
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

53

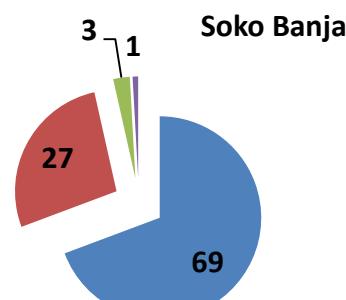
- Zbirno posmatrano, **preko polovine ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (67%)** da li je u opštinama u kojima je sprovedeno istraživanje neko nadležno lice snosilo odgovornost za trošenje dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava MZ, pri čemu je takvo stanje i kad posmatramo rezultate po opštinama, gde sa učešćem gore navedene kategorije ispitanika prednjači opština **Požega (81%)**, zatim sledi opština **Soko Banja (70%)**, dok je **najmanje** onih koji ne znaju ili nisu odgovorili u opštini **Knjaževac (51%)**.
- Samo **1% ispitanika se izjasnilo da zna da je neko nadležno lice odgovaralo** zbog nezakonitosti u trošenju dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava MZ i navelo konkretan slučaj (zabeleženo u opštini **Soko Banja**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 5. Trošenje dodeljenih budžetskih sredstava MZ – odgovornost nadležnih lica

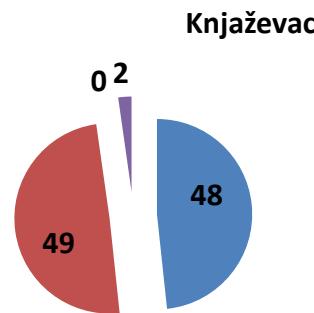

- Ne znam
- Znam da nije
- Znam da jeste i to...
- Nema odgovora

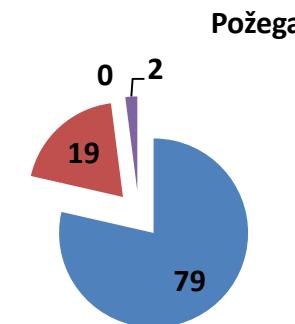

- Ne znam
- Znam da nije
- Znam da jeste i to...
- Nema odgovora

54

- Ne znam
- Znam da nije
- Znam da jeste i to...
- Nema odgovora

- Ne znam
- Znam da nije
- Znam da jeste i to...
- Nema odgovora

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Poznavanje modela PPKF MZ

#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne, uopšte	177	58.80	69	60.53	43	48.31	65	66.33
2	Da, delimično	104	34.55	38	33.33	39	43.82	27	27.55
3	Da, potpuno	14	4.65	5	4.39	6	6.74	3	3.06
4	Nema odgovora	6	1.99	2	1.75	1	1.12	3	3.06
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

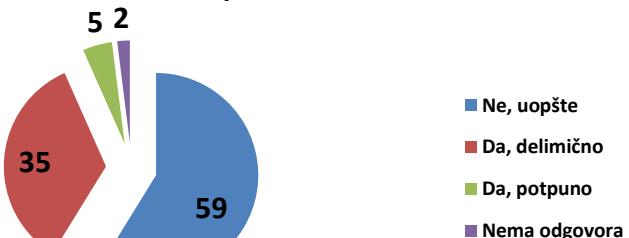
55

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (61%)** za model PPKF MZ, dok je njih samo **5%** potpuno upoznato sa ovim modelom, a **35%** ispitanika je sa njim delimično upoznato. **Najviše** ispitanika koji su odgovorili da su **u potpunosti upoznati** sa ovim modelom **ima** opština **Soko Banja (7%)**, a **najmanje** opština **Požega (samo 3%)**.
- Od svih opština, **najveće učešće** ispitanika koji **ne znaju ili nisu odgovorili** **ima** opština **Požega (67%)**, a **najmanje** opština **Knjaževac (50%)**.
- Iznenaduju dobijeni rezultati u opštini Požega.

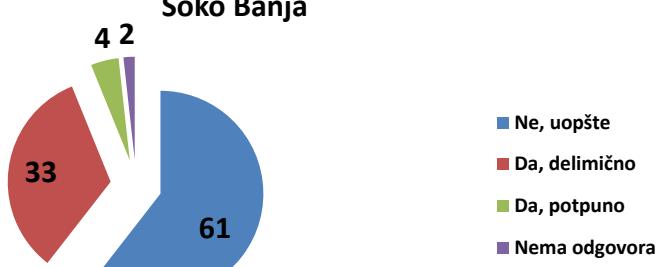

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Poznavanje modela PPKF MZ

Ukupno

Soko Banja

56

Knjaževac

Požega

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Prednosti modela PPKF MZ

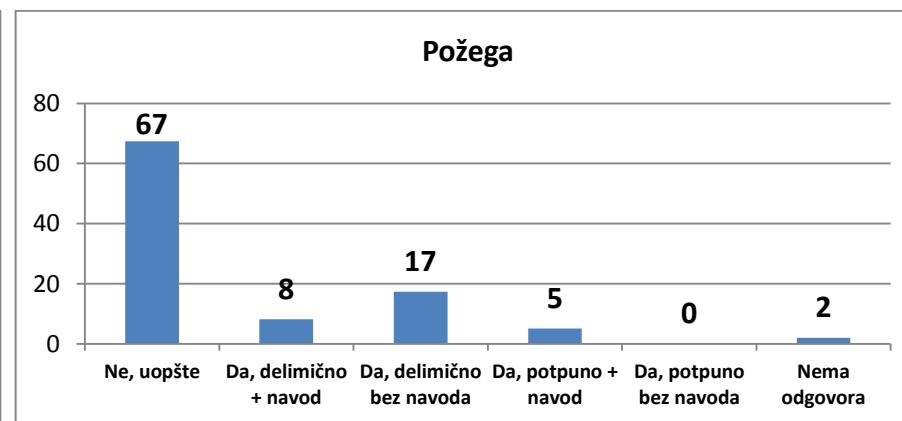
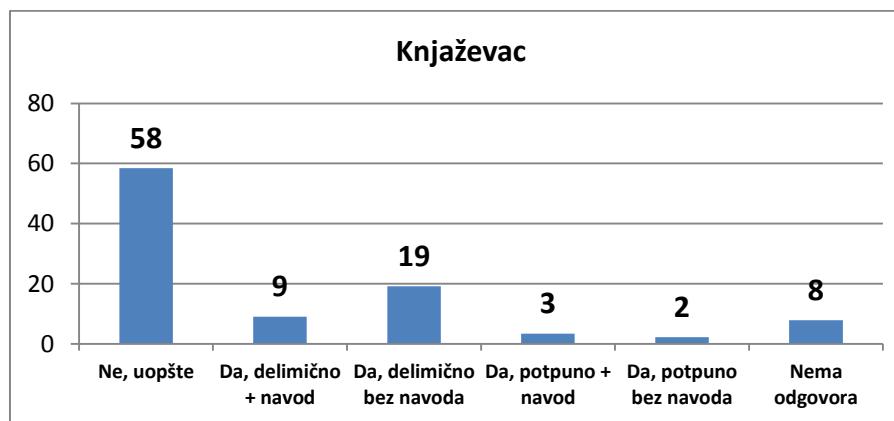
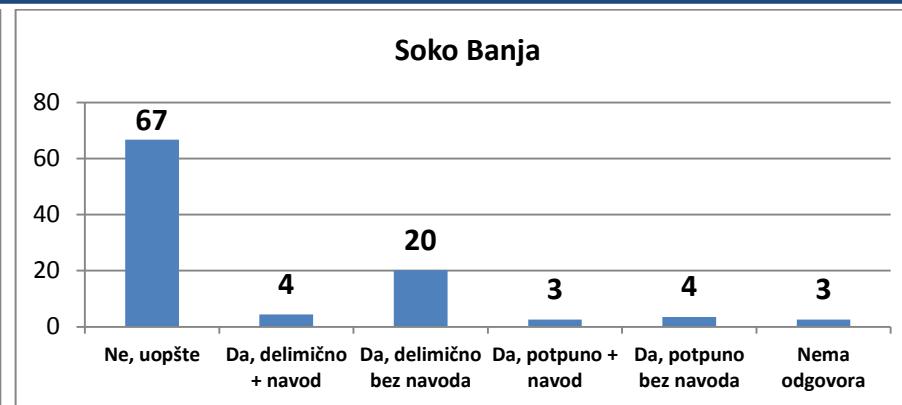
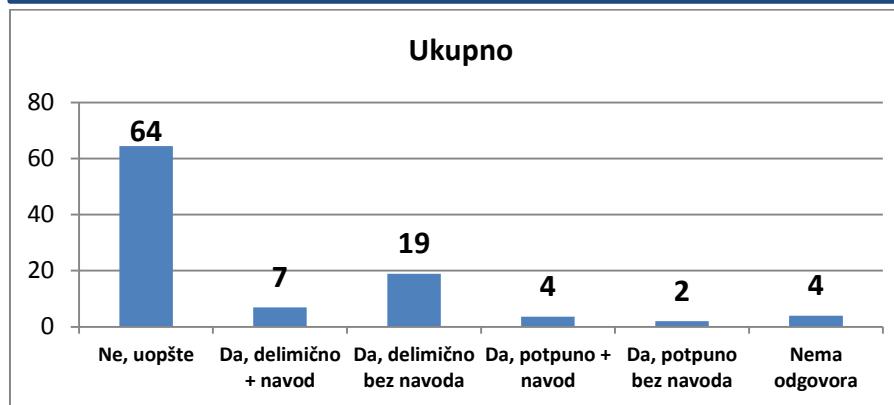
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne, uopšte	194	64.45	76	66.67	52	58.43	66	67.35
2	Da, delimično + navod	21	6.98	5	4.39	8	8.99	8	8.16
3	Da, delimično bez navoda	57	18.94	23	20.18	17	19.10	17	17.35
4	Da, potpuno + navod	11	3.65	3	2.63	3	3.37	5	5.10
5	Da, potpuno bez navoda	6	1.99	4	3.51	2	2.25	0	0.00
6	Nema odgovora	12	3.99	3	2.63	7	7.87	2	2.04
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

57

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (67%)** koje su prednosti modela programsko konkursnog finansiranja MZ u odnosu na uobičajen model koji se primenjuje u našim JLS, dok je njih samo **6% potpuno upoznato** sa prednostima ovog modela (pri čemu **2% ovih ispitanika ne navodi bilo koju od prednosti**), a **26%** ispitanika je **delimično upoznato** sa prednostima ovog modela (pri čemu čak **19% ovih ispitanika ne navodi bilo koju od prednosti**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Prednosti modela PPKF MZ

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Očekivana poboljšanja od uvođenja modela PPKF MZ

#	Status	UKUPNO		Soko	Banja	Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	131	43.52	55	48.25	27	30.34	49	50.00
2	Ne očekujem ništa	60	19.93	26	22.81	10	11.24	24	24.49
3	Očekujem da se unapredi + navod	78	25.91	24	21.05	33	37.08	21	21.43
4	Očekujem da se unapredi bez navoda	8	2.66	3	2.63	1	1.12	4	4.08
5	Nema odgovora	24	7.97	6	5.26	18	20.22	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

59

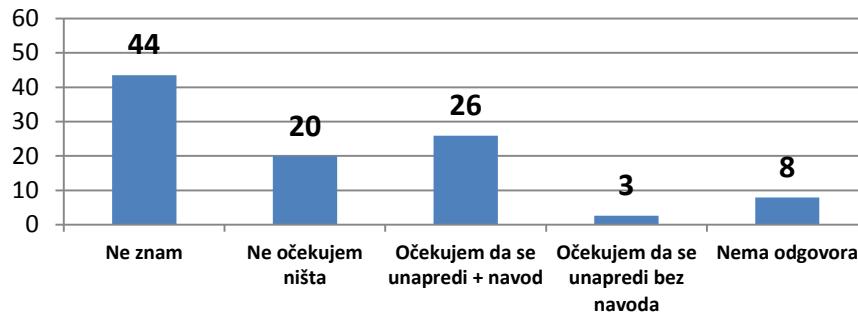
- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (52%)** šta očekuju od uvođenja modela PPKF MZ, dok njih **29% očekuje poboljšanja** (pri čemu **3% ovih ispitanika ne navodi bilo koje očekivano poboljšanje**), a **20%** ispitanika **ne očekuje nikakva poboljšanja** (unapređenja) uvođenjem ovog modela finansiranja MZ (pri čemu je **najviše** ovih ispitanika u opštini **Požega – 24%**, a **najmanje** u opštini **Knjaževac – 11%**).

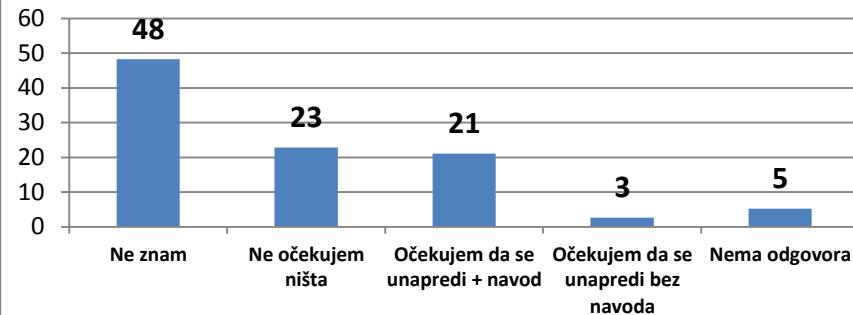
IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stecena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Očekivana poboljšanja od uvođenja modela PPKF MZ

Ukupno

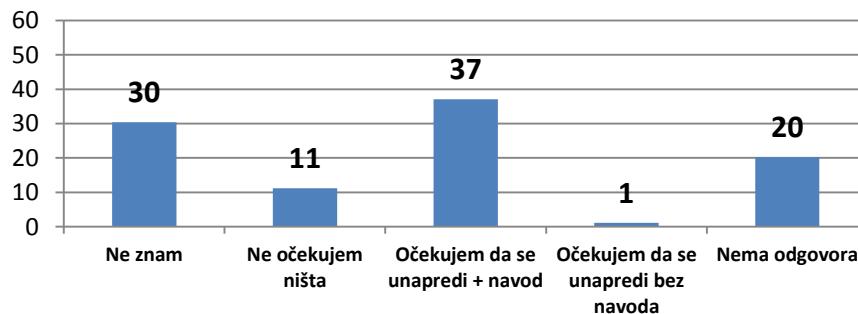

Soko Banja

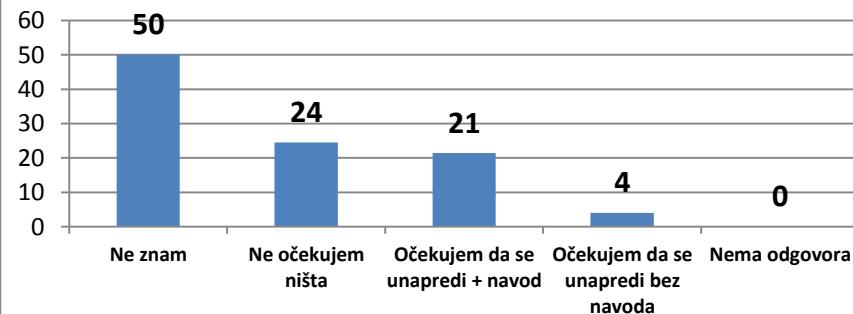

60

Knjaževac

Požega

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Model PPKF MZ – potreba za edukacijom

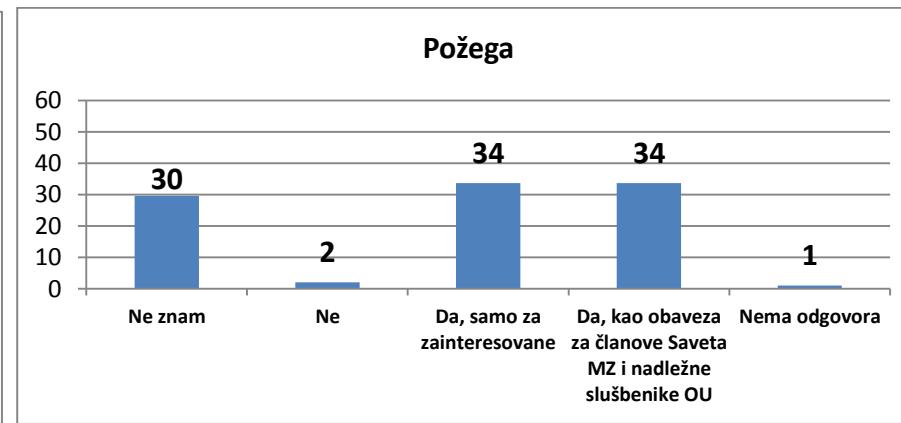
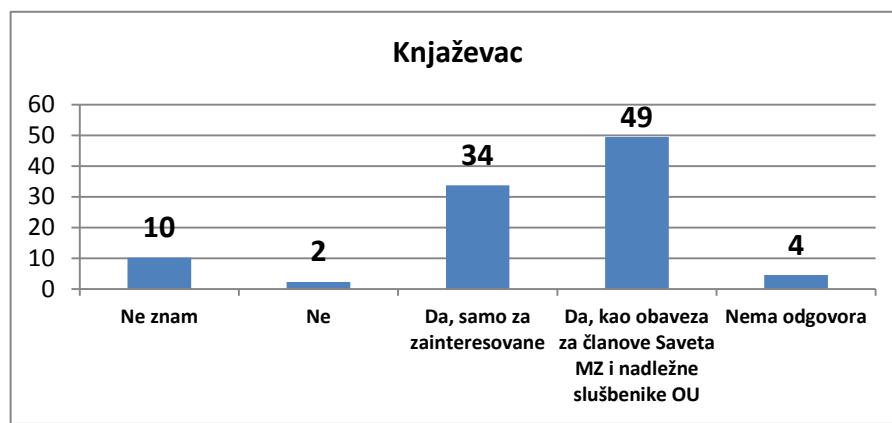
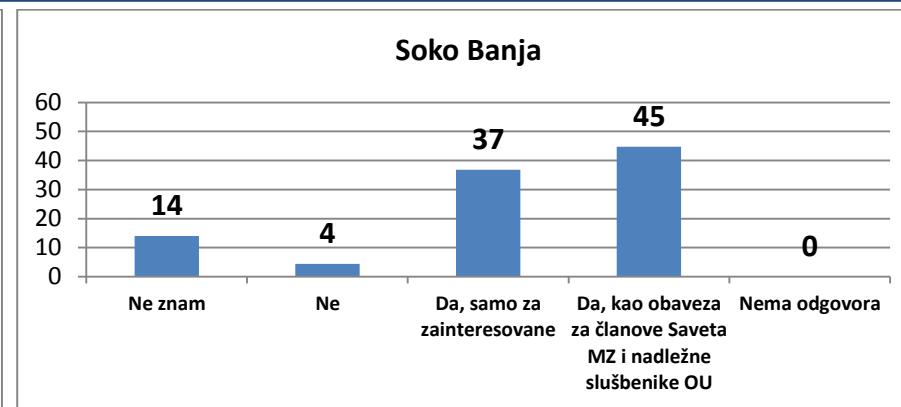
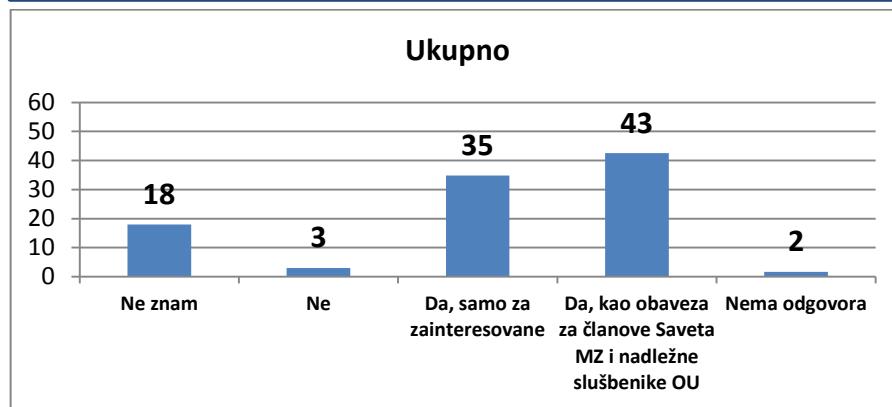
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesn.	% uč.	Br.učesn.	% uč.	Br.učesn.	% uč.	Br.učesn.	% uč.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	54	17.94	16	14.04	9	10.11	29	29.59
2	Ne	9	2.99	5	4.39	2	2.25	2	2.04
3	Da, samo za zainteresovane	105	34.88	42	36.84	30	33.71	33	33.67
4	Da, kao obaveza za čl. Saveta MZ i nadležne služb.OU	128	42.52	51	44.74	44	49.44	33	33.67
5	Nema odgovora	5	1.66	0	0.00	4	4.49	1	1.02
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

61

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika (78%)** smatra da postoji potreba za edukacijom u vezi modela PPKF MZ i njegove praktične primene (pri čemu **43% ovih ispitanika** zagovara da treba **da bude obaveza** za članove Saveta MZ i nadležne službenike opštinske uprave).
- Posmatrano po opštinama **najviše** onih koji su mišljenja da je **potrebna edukacija**, ima u opštini **Knjaževac (83%)**, a **najmanje** u opštini **Požega (68%)**.
- **Najviše** ispitanika je iskazalo **potrebu za edukacijom** u vezi sa predmetnim modelom, kao **obaveznu** za članove Saveta MZ i nadležne službenike opštinske uprave u opštini **Knjaževac (49%)**, a **najmanje** u opštini **Požega (34%)**.

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 6. Model PK finansiranja MZ – potreba za edukacijom

62

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Učešće i uticaj na kreiranje lokalnih javnih politika

#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne	263	87.38	93	81.58	78	87.64	92	93.88
2	Da, i to za sledeće LJP + navod	25	8.31	20	17.54	2	2.25	3	3.06
3	Da, i to za sledeće LJP bez navoda	5	1.66	0	0.00	2	2.25	3	3.06
4	Nema odgovora	8	2.66	1	0.88	7	7.87	0	0.00
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

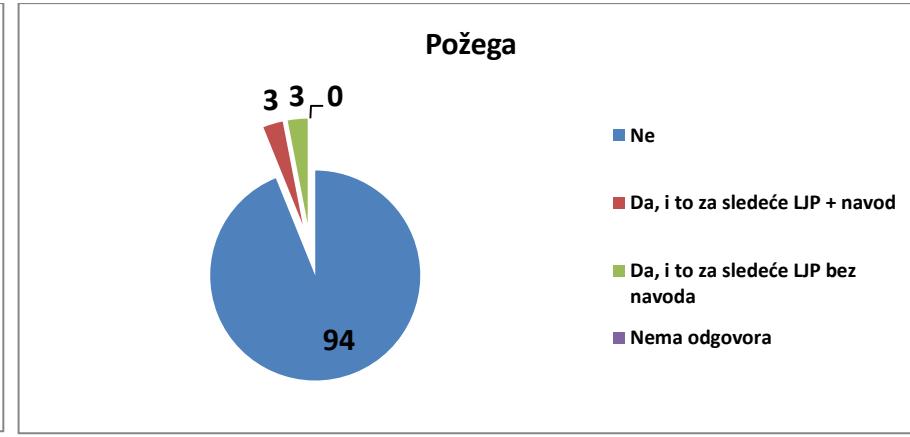
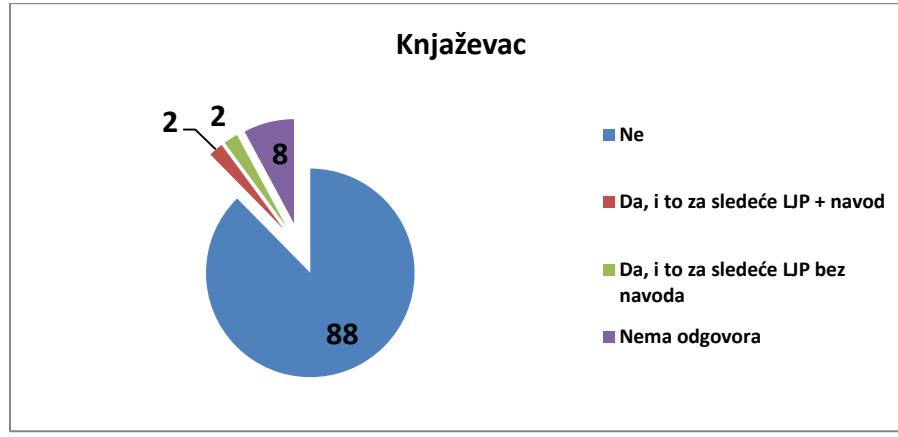
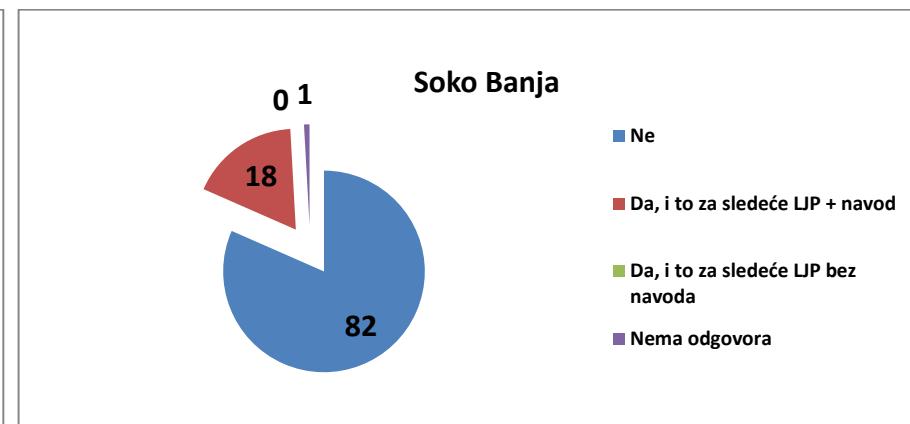
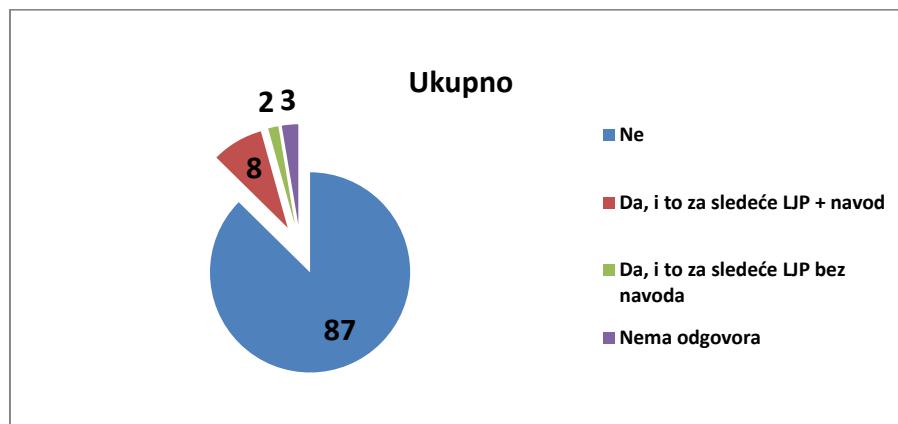
63

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika (87%)** smatra da **nema mogućnosti da učestvuje i utiče** na lokalne javne politike koje su bitne za funkcionisanje i razvoj njihovih MZ (pri čemu u tome prednjače ispitanici u opštini **Požega** sa učešćem od **94%**), dok **samo 10% ispitanika** misli da je **to moguće** (s tim što **2% ovih ispitanika ne navodi neku konkretnu lokalnu javnu politiku** gde je to moguće).
- Posmatrano po opštinama, **najviše** ispitanika koji misle da je **moguće učestvovati i uticati** na lokalne javne politike koje su bitne za funkcionisanje i razvoj njihovih MZ **ima** opština **Soko Banja (18%)**, a **najmanje** opština **Knjaževac (4%)**.

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stecena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Učešće i uticaj na kreiranje lokalnih javnih politika

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

64

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Učešće i uticaj na kreiranje lokalnih javnih politika – potrebne promene

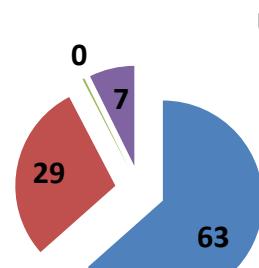
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.	Br.učes	% uč.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	191	63.46	77	67.54	41	46.07	73	74.49
2	Mislim da treba da se promeni sledeće + navod	87	28.90	34	29.82	30	33.71	23	23.47
3	Mislim da treba da se promeni sledeće bez navoda	1	0.33	0	0.00	0	0.00	1	1.02
4	Nema odgovora	22	7.31	3	2.63	18	20.22	1	1.02
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

65

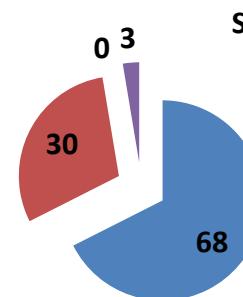
- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (70%)** koje je promene potrebno napraviti da bi se stvorile mogućnosti za učešće i uticaj građana u kreiranju lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj njihovih MZ (pri čemu ih je **najviše** u opštini **Požega – 75%**, a **najmanje** u opštini **Knjaževac – 66%**), dok je njih **29%** izrazilo mišljenje u pogledu potrebnih promena (**najviše** u opštini **Knjaževac – 34%**, a **najmanje** u opštini **Požega – 24%**).

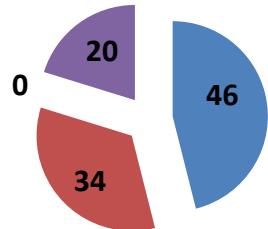
6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Učešće i uticaj na kreiranje lokalnih javnih politika – potrebne promene

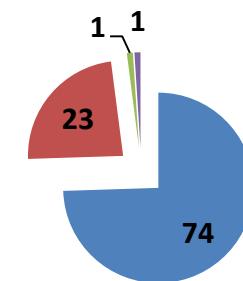
■ Ne znam
■ Mislim da treba da se promeni sledeće + navod
■ Mislim da treba da se promeni, bez navoda
■ Nema odgovora

■ Ne znam
■ Mislim da treba da se promeni sledeće + navod
■ Mislim da treba da se promeni, bez navoda
■ Nema odgovora

■ Ne znam
■ Mislim da treba da se promeni sledeće + navod
■ Mislim da treba da se promeni, bez navoda
■ Nema odgovora

■ Ne znam
■ Mislim da treba da se promeni sledeće + navod
■ Mislim da treba da se promeni, bez navoda
■ Nema odgovora

66

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Zainteresovanost građana za kreiranje lokalnih javnih politika

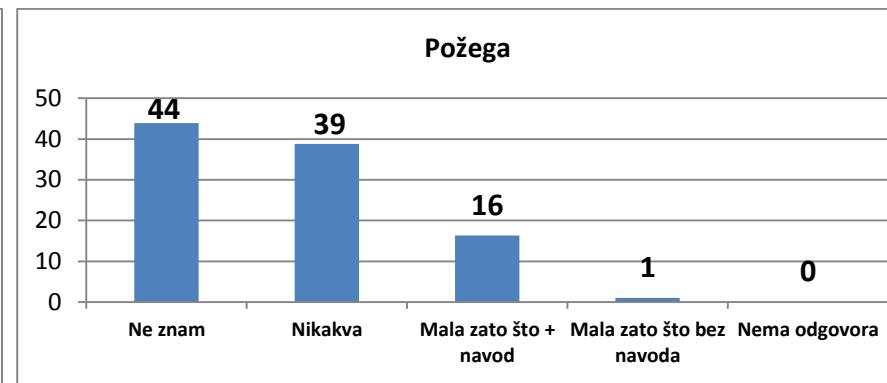
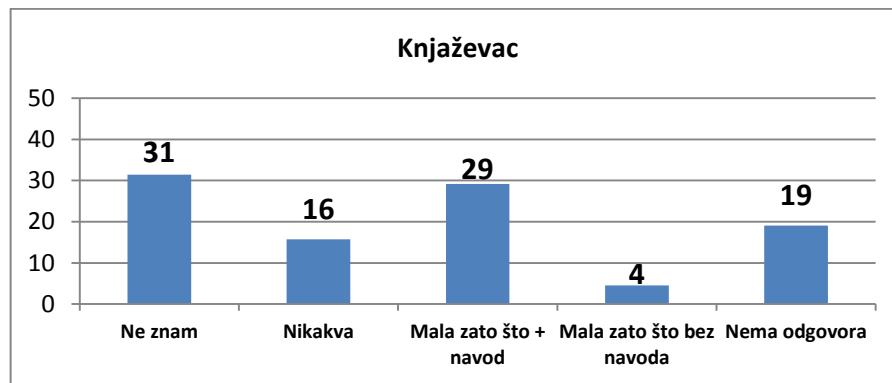
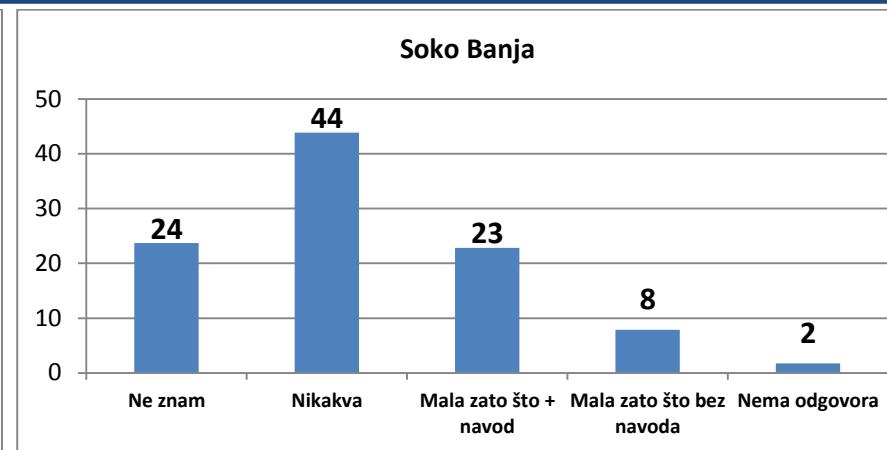
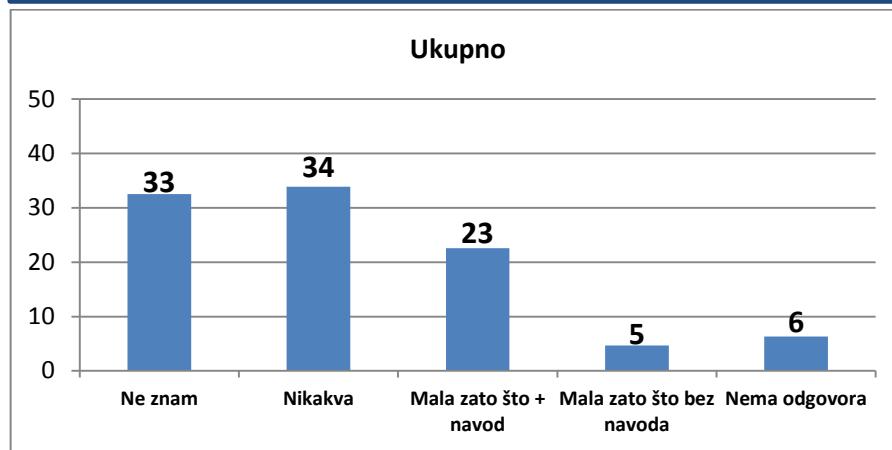
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	98	32.56	27	23.68	28	31.46	43	43.88
2	Nikakva	102	33.89	50	43.86	14	15.73	38	38.78
3	Mala zato što + navod	68	22.59	26	22.81	26	29.21	16	16.33
4	Mala zato što bez navoda	14	4.65	9	7.89	4	4.49	1	1.02
5	Nema odgovora	19	6.31	2	1.75	17	19.10	0	0.00
	UKUPNO	301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

67

- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika (34%)** je ocenilo zainteresovanost građana za učešće u procesu kreiranja lokalnih javnih politika bitnih za njihove MZ kao „**Nikakva**“ (pri čemu je tu ocenu **najviše** dalo ispitanika u opštini **Soko Banja – 44%**, a **najmanje** u opštini **Knjaževac - 16%**). Kada se ovom broju ispitanika doda i broj onih koji smatraju da je **zainteresovanost građana mala (28%)** bez obzira da li daju ili ne navode za takvo mišljenje, onda možemo konstatovati da su **zbirno ove dve kategorije ispitanika (62%) ocenile nezadovoljavajućom zainteresovanost građana.**

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Zainteresovanost građana za kreiranje lokalnih javnih politika

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Poželjnost većeg učešća NVO i uticaja na kreiranje lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj opštine / MZ

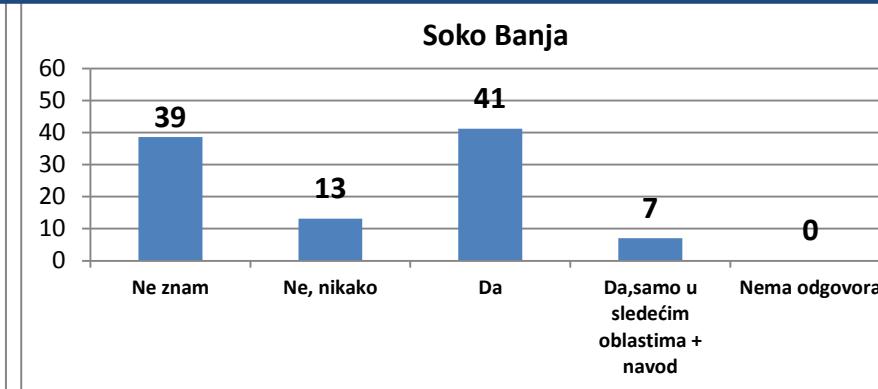
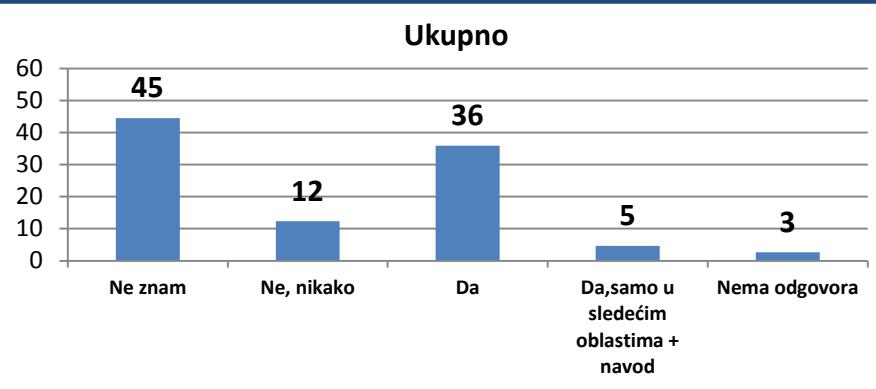
#	Status	UKUPNO		Soko Banja		Knjaževac		Požega	
		Br.učesnika	% učešća
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ne znam	134	44.52	44	38.60	37	41.57	53	54.08
2	Ne, nikako	37	12.29	15	13.16	13	14.61	9	9.18
3	Da	108	35.88	47	41.23	31	34.83	30	30.61
4	Da,samo u sledećim oblastima + navod	14	4.65	8	7.02	1	1.12	5	5.10
5	Nema odgovora	8	2.66	0	0.00	7	7.87	1	1.02
UKUPNO		301	100.00	114	100.00	89	100.00	98	100.00

69

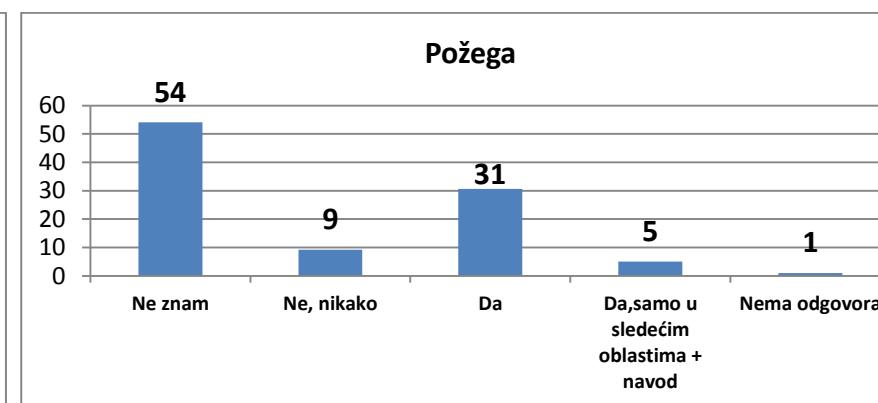
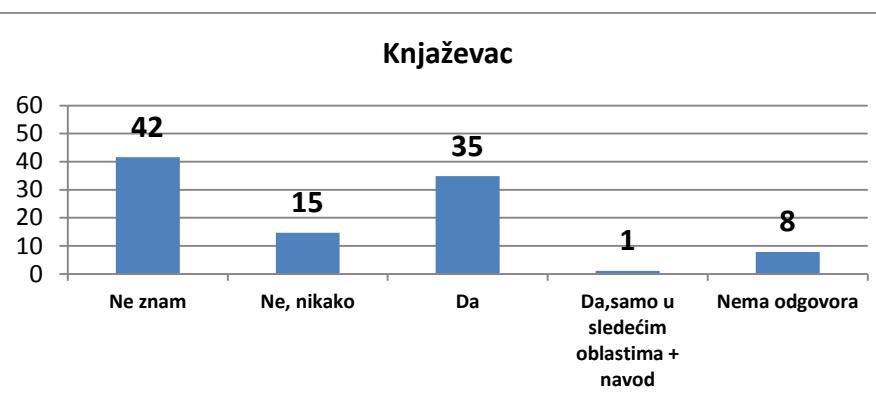
- Zbirno posmatrano, **najviše ispitanika ne zna ili nisu odgovorili (48%)** o poželjnosti većeg učešća NVO i njihovog uticaja na kreiranje lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj opštine / MZ, dok njih **41%** smatra poželjnim veće učesće NVO (pri čemu njih 5% to ograničava samo na neke određene oblasti), a **12%** ispitanika misli da **to nikako ne bi bilo poželjno** (pri čemu je **najviše** ovih ispitanika u opštini **Knjaževac – 15%**, a **najmanje** u opštini **Požega – 9%**).

6. REZULTATI ISTRAŽIVANJA: 7. Poželjnost većeg učešća NVO i uticaja na kreiranje lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj opštine / MZ

70

7. ZAKLJUČAK

- Građanima Srbije je, Ustavom i Zakonom o lokalnoj samoupravi, zagarantovano pravo na lokalnu samoupravu. „*Lokalna samouprava je pravo građana da upravljaju javnim poslovima od neposrednog, zajedničkog i opštег interesa za lokalno stanovništvo, neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika u jedinicama lokalne samouprave, kao i pravo i sposobnost organa lokalne samouprave da, u granicama zakona, uređuju poslove i upravljaju javnim poslovima koji su u njihovoј nadležnosti i od interesa za lokalno stanovništvo.*“
- Šire posmatrano, gradske opštine, ali i MZ, kao oblici mesne samouprave koje osnivaju JLS, čine lokalnu samoupravu u Srbiji.
- MZ imaju veoma značajne nadležnosti za svakodnevni život građana. Navodimo sledeće: Izgradnja, održavanje i korišćenje komunalne infrastrukture; Komunalno uređenje naselja (Održavanje čistoće ulica / Uređenje i održavanje zelenih površina / Održavanje seoskih grobalja / Održavanje javnih česmi i sl.); Zadovoljenje potreba u oblasti civilne zaštite (klizišta i droni, poplave / kanalske mreže, suše, požari...); Zaštita i unapređenje životne sredine; Održavanje i korišćenje poslovnog prostora datog na upotrebu MZ; Organizovanje humanitarnih akcija za razne socijalne kategorije građana MZ; Organizovanje i finansiranje zajedničkih potreba u oblasti kulture i fizičke kulture, i Organizovanje i finansiranje kulturnih i sportskih manifestacija.
- Finansiranje navedenih nadležnosti MZ vrši se iz: (1) sredstava utvrđenih odlukom o budžetu JLS, uključujući samodoprinos; (2) donacija, i (3) prihoda koje MZ ostvare svojom aktivnošću.
- Finansijski plan MZ predstavlja instituciju lokalnih javnih finansija i, kao takav, finansijski izraz Programa rada Saveta MZ za određenu godinu. Program rada i Finansijski plan MZ se koriste za planiranje rashoda i raspolažanje dobijenim javnim (budžetskim) sredstvima tokom čitave fiskalne godine (*Zakonom propisana obaveza da se dostavljaju godišnji Finansijski plan i Program rada MZ*). Istovremeno, oni bi trebali da budu osnova za godišnje finansijsko izveštavanje Saveta MZ (*Najmanje jednom godišnje, do 30/04 tekuće godine za prethodnu godinu, MZ su obavezne da podnesu Izveštaj o svom radu, ostvarivanju programa i korišćenja budžetskih sredstava JLS*). Takođe, oni su važan instrument za raspodelu ograničenih finansijskih resursa među konkurentnim aktivnostima koje treba prioritizovati prema ciljevima definisanim u Strategijama održivog razvoja MZ. S obzirom da potrebe MZ uvek prevazilaze raspoložive lokalne javne (budžetske) novčane resurse, sredstva data jednoj MZ uskraćena su drugim, a sredstva dodeljena jednoj MZ za konkretnu prioritetnu aktivnost (aktivnosti) onemogućavaju realizovanje drugih, manje prioritetnih. Primena teorije oportunitetnog troška na raspodelu lokalnih javnih (budžetskih) sredstava nameće obavezu da se efekti utrošenih sredstava ne mere samo prema mestu troška, već i prema mestu mogućeg (opportunitetnog) troška – tj. mestu gde su / kome su ta sredstva uskraćena.

71

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

- Unapređenje budžetskog procesa predstavlja deo širokog spektra reformi javnih finansija koje RS poslednjih godina sprovodi kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou. Taj proces stavlja naglasak na utvrđivanje prioriteta i optimizaciju potrošnje u cilju podsticanja privrednog rasta i efikasnog pružanja kvalitetnih usluga javne uprave.
- Reforma u upravljanju lokalnim javnim finansijama koja se svodi na uvođenje programskog upravljanja budžetom JLS, praćena implementacijom sistema FUK, ne shvata se u dovoljnoj meri od strane nadležnih (administrativna uprava JLS, MZ i građana), kao reforma upravljanja sa tranzicijom od troškovne na politiku orientisanu na ishode i rezultate (usvojenih strateških ciljeva) sa fokusom na upravljačku odgovornost kod KJS, što treba da rezultira ekonomičnim, efikasnim i delotvornim upravljanjem lokalnom javnom potrošnjom.
- Imajući u vidu kompleksnost cilja sprovedenog istraživanja, koji je bio usmeren na ostvarenja u četiri pravca, kao i cilja ovog Izveštaja da se, njegovim zaključcima i preporukama, doprinese podizanju pregovaračkih kapaciteta naših relevantnih tela – učesnika u procesu pristupnih pregovora, zaključujemo sledeće:
  1. U sprovedenom istraživanju najveće učešće imaju ispitanici u statusu građana (63%), sa srednjoškolskim (zanatskim) obrazovanjem (52%), zaposleni na neodređeno vreme (46%), koji dolaze iz seoskih MZ (60%);
  2. Postepeni prelazak sa dosadašnjeg modela finansiranja MZ na PPKF, prvo kao pratećeg (dopunskog) modela, a u drugoj fazi kao dominantnog ili jedinog modela finansiranja MZ, ukazuje da su započete određene reformske aktivnosti na nivou JLS, a koje idu u pravcu ispunjavanja obaveza lokalnih KJS proizašlih iz Poglavlja 32. Trenutno stanje sa primenom modela PPKF MZ je **nezadovoljavajuće** zato što se sva javna (budžetska) sredstava za MZ dodeljuje indirektno u **svih 174 JLS**, dok se samo kod jedne od njih, ova sredstva raspoređuju korišćenjem i modela PPKF, a kod njih **4 je u toku proces njegovog uvođenja**;
  3. U poslednjoj deceniji, odnosi u budžetskom procesu između organa lokalne vlasti i MZ nisu se značajnije razvijali. Promene koje su se odnosile na "obavezu konsultovanja građana u budžetskom procesu" više su se obavljale sa namerom da se ispunji **forma**, nego što se želeo stvarni, **suštinski**, napredak. Takvu situaciju, po mišljenju ispitanika, imamo danas (**"83% ispitanika nije učestvovalo i dalje ne učestvuje u ovom procesu"**);

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

4. Dosadašnja dodeljena lokalna javna (budžetska) sredstava MZ, kroz redovan godišnji budžetski proces i na uobičajen način, više su služila redovnom (ili tačnije administrativnom) radu kancelarija MZ, a nikako ili mnogo manje, sprovodenju aktivnosti koje vode održivom razvoju MZ. Na to ukazuju sledeći rezultati istraživanja (*"dok 45% ispitanika ne zna, isti procenat ispitanika smatra da opštinska budžetska sredstva dodeljena njihovim MZ nisu dovoljna za rad i razvoj"*);
5. Finansiranje MZ je nedovoljno regulisano (*"41% ispitanika ne zna koji se kriterijumi koriste u raspodeli tih sredstava na MZ"*), nekontrolisano (*"samo njih 13% zna da li se i kako vrši kontrola trošenja tih sredstava"*) i netransparentno (*"više od polovine ispitanika ne zna za koje namene se u MZ upotrebljavaju dobijena opštinska budžetska sredstva"*). Uslovi, kriterijumi i postupak budžetskog finansiranja MZ do sada nisu bili detaljnije uredeni posebnim lokalnim pravnim aktima. U takvim okolnostima, izvršne vlasti imaju široka diskreciona ovlašćenja da odluče koje MZ i u kom obimu će biti primaoci javnih (budžetskih) sredstava. Može se konstatovati odgovarajući volontarizam, odnosno dodeljivanje sredstava na političkoj osnovi i bez nadzora (*"44% ispitanika ne zna, njih 37% misli da se ova sredstva nepravedno raspodeljuju na MZ; 37% ispitanika ne zna ko ima odlučujući uticaj na njihovu raspodelu, dok 27% ispitanika smatra da takav uticaj ima lokalna vlast – odbornička većina"*). Arbitrarna i netransparentna raspodela lokalnih javnih (budžetskih) sredstava vodi razvoju "naručilac - klijent odnosa", u kojem su MZ kontinuirano suštinski zavisne od ovih sredstava, a to dalje za posledicu ima favorizovanje i podsticanje razvoja "podobnih" i diskriminaciju i razvojno zaostajanje "nepodobnih" MZ. U posmatranim JLS, postoje neka pravila (kriterijumi) za finansiranje MZ ali ih ispitanici nedovoljno prepoznaju (*"njih 26% misli da se to radi prema broju stanovnika MZ"*);
6. Ispitanici u istraživanju su izneli da ima nepravilnosti, a posebno se konstataje nedovoljno efikasnosti (*"samo 17% ispitanika smatra da se ona „veoma efikasno“ troše, pri čemu je od ukupnog broja ispitanika, njih samo 21% obrazložilo svoje ocene efikasnosti trošenja sredstava"*) i transparentnosti u trošenju javnih (budžetskih) sredstava koja se dodeljuju MZ;
7. Uočene nepravilnosti u korišćenju lokalnih budžetskih sredstava u MZ, kao i snošenje odgovornosti nadležnih (kako u Savetu i administraciji MZ, tako i u opštinskoj upravi) u vezi sa njima, po mišljenju ispitanika (*"samo 1% ispitanika izjasnilo da zna da je neko nadležno lice odgovaralo – bilo sankcionisano – zbog nezakonitog trošenja dodeljenih opštinskih budžetskih sredstava MZ"*) nisu, još uvek, efektivno regulisane i sankcionisane;

73

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

8. U kojoj meri se, pouzdano, može utvrditi stepen efikasnosti i svrshodnosti potrošenih lokalnih javnih (budžetskih) sredstava dodeljenih MZ, u okolnostima kada potpuno izostaju procedure izveštavanja o utrošku ovih sredstava, nije teško zaključiti. Iako pojedini interni akti posmatranih JLS upućuju na obavezu odgovarajućeg **nadzora** procesa potrošnje lokalnih javnih (budžetskih) sredstava dodeljenih MZ, u praksi se ova aktivnost ne sprovodi u dovoljnoj meri, a negde se ne sprovodi uopšte. Kada relevantni lokalni organi i tela ne dobijaju, tokom redovnog budžetskog procesa, narativne i finansijske izveštaje od strane nadležnih u MZ o potrošenim lokalnim javnim (budžetskim) sredstvima dodeljenih MZ, onda je razumljivo da se ne može sprovesti ni potpuna i objektivna, **javnosti dostupna**, analiza ostvarenih efekata, niti vršiti uspešno budžetsko planiranje za naredni period;
9. Imajući u vidu da je model PPKF MZ kratkotrajno u upotrebi i to kod malog broja JLS u Srbiji, razumljivo je da ne raspolažemo sa praktičnom potvrdom njegovih potencijalnih (teorijski iskazanih) prednosti. Dosadašnja primena PPKF MZ dala je odredene rezultate. Međutim, raspoloživi podaci nisu dovoljni da bi se mogla, sa sigurnošću, potvrditi njegova superiornost u pogledu obezbeđenja jednakosti konkurenata, niti ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe lokalnih javnih (budžetskih) sredstava, pa se kao imperativ javlja potreba za dodatnim i kontinuiranim istraživanjem. Tim pre, imajući u vidu da su dosadašnja raspoređena sredstva MZ, primenom modela PPKF – zanemarljiva, da bi se mogla oceniti dostignuća u pogledu očekivanih unapređenja njegovom primenom. Dalje, izostanak relevantnih istraživanja čiji rezultati mogu predstavljati osnov za sagledavanje zatečenog (trenutnog) stanja, onemogućava utvrđivanje početnih vrednosti (baseline value) posmatranih parametara, kao baze za merenje ostvarenog napretka u budućem periodu;
10. Proces uvođenja najsloženijeg tipa budžetiranja zahteva adekvatno znanje učesnika u procesu, promene njihovih uobičajenih navika u budžetskom procesu, kao i onih koji ga normiraju, sprovode i nadziru;
11. Veća složenost primene programskog budžeta u odnosu na dosadašnji (linijski) model, iziskuje veća znanja od aktera u budžetskom procesu, pa se, kao jedna od ključnih slabosti konstatovanih sprovedenim istraživanjem uočava, još uvek, nedovoljan nivo znanja relevantnih učesnika (**"prednosti i nedostatke sadašnjeg modela finansiranja rada MZ poznaje 33% ispitanika, dok 44% ispitanika zna da u njihovoj MZ postoji i radi Savet MZ, pri čemu samo 20% ispitanika misli da su članovi Saveta MZ sposobljeni za obavljanje dodeljenih nadležnosti"**);
12. Kao imperativ se nameće zahtev za povećanjem nivoa znanja i veština (**"sa modelom PPKF MZ nije upoznato 61% ispitanika, a njih 67% sa njegovim prednostima u odnosu na uobičajen model koji se primenjuje u našim JLS; nadpolovičan broj ispitanika (52%) ne zna šta da očekuje od uvođenja PPKF uz njih 20% koji „ništa ne očekuju“"**), pre svih, ključnih aktera za primenu programske metodologije (programski budžet JLS praćen uvođenjem PPKF MZ). Ovo predstavlja veliki izazov budući da je iskazan ozbiljan nivo zainteresovanosti za sticanje novih znanja kako kod ključnih aktera, tako i kod samih građana (**"78% ispitanika smatra da je potrebna dodatna edukacija o modelu PPKF MZ, pri čemu 43% smatra da bi ona morala biti obavezna za članove Saveta MZ i nadležne službenike opštinske uprave"**);

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

13. Programski budžet JLS, praćen uvođenjem PPKF MZ, omogućava istovremeno praćenje ostvarenja rezultata i trošenja sredstava, ali zahteva prethodno definisane dugoročne strateške ciljeve kako JLS, tako i svake njene MZ. Izostanak odgovarajućih strateških dokumenata bilo zbog nepostojanja, bilo zbog isteka vremena za koji su važili, pa posledično odsustvo definisanih dugoročnih strateških ciljeva JLS / MZ, onemogućava prioritizaciju potrošnje, efektivnost i/ili efikasnost u trošenju lokalnih javnih (budžetskih) sredstava. Konstatovano izostajanje dugoročnog planiranja, dalje, za posledicu ima i neprestane konflikte među konkurentnim MZ, a unutar MZ - među konkurentnim aktivnostima/ projektima, što onemogućava i izbor optimalnog načina njihovog finansiranja;
14. Nepostojanje odgovarajuće veze sa strateškim planiranjem, predstavlja jednu od najvećih prepreka u procesu uvođenja i ostvarenja programskog budžetiranja JLS i PPKF MZ. Strateški (razvojni) planovi JLS, uglavnom, nisu kompatibilni sa strukturon programskog budžeta JLS i zahtevima PPKF MZ. U najvećem broju slučajeva, u akcionim i planovima kapitalnih ulaganja JLS, kojima operacionilizuju njihove strategije razvoja, nije dovoljno dobro razrađena prioritizacija navedenih projekata, niti je poznat stepen njihove pripremljenosti za realizaciju;
15. Upoznatost ispitanika sa obavezom uvođenja i sprovođenja sistema FUK kod posmatranih lokalnih KJS („**58% ispitanika ne zna da li je u njihovim JLS uveden sistem FUK i da li se primenjuje na planiranje i trošenje ovih sredstava u MZ**“), govori da je ovaj proces u najranijoj fazi njegove implementacije. Ovo je tim veći problem jer poslednji godišnji izveštaji DRI ukazuju na ozbiljno kršenje postojećih zakonskih propisa u vezi sa računovodstvom, finansijskom kontrolom i javnim nabavkama kod mnogih KJS. U reviziji budžetskih korisnika na lokalnu, u prezentovanim izveštajima DRI je utvrđeno uglavnom neefikasno korišćenje lokalnih javnih (budžetskih) sredstava, kao i da se, često, finansijske obaveze preuzimaju izvan budžetskog okvira, pri čemu su mehanizmi za internu finansijsku kontrolu predviđeni pregovaračkim poglavljem 32, kao što je interna revizija, uspostavljeni na neodgovarajući način. Zbog toga, posmatrane JLS očekuje dosta posla kako bi se dostiglo odgovorno i transparentno korišćenje javnih (budžetskih) sredstava;
16. Neophodnost unapređenja procesa planiranja kod MZ. Nadležnost za planiranje rada MZ, kao KJS, nije SAMO na službi budžeta opštinske uprave, već na samim MZ („**skoro polovina ispitanika ne zna da li Savet njihove MZ dostavlja nadležnom lokalnom organu na saglasnost, godišnje Programe rada i Finansijske planove MZ, uz velika odstupanja između opština po analiziranim rezultatima**“), koje uz odgovarajuću obuku, primenu predloženih mera iz ovog Izveštaja i pomoć opštinske službe budžeta, postaju osposobljene da ovu aktivnost obavljaju na adekvatan način („**42% ispitanika ne zna da li predstavnici njihove MZ učestvuju u procesu pripreme opštinskog budžeta i na koji način, dok 40% ispitanika ne zna da li građani učestvuju u procesu pripreme godišnjih Programa rada i Finansijskih planova njihovih MZ**“);

75

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

17. Programski budžet (kao i primena PPKF MZ) predstavljaju značajane instrumente, koji omogućavaju potpunije i kvalitativnije komuniciranje sa građanima JLS / MZ, pa bi njihovim korišćenjem, na takav način, od strane nadležnih osoba (lokalnih političkih lidera i članova Saveta MZ), oni značajno doprineli razvoju demokratskih procesa u njihovim lokalnim zajednicama (*"sa modelom PPKF MZ nije upoznato 61% ispitanika, a njih 67% sa njegovim prednostima u odnosu na uobičajen model koji se primenjuje u našim JLS; nadpolovičan broj ispitanika (52%) ne zna šta da očekuje od uvođenja PPKF, uz njih 20% koji „ništa ne očekuju“"*). Nažalost, konstatovano je da se ovi demokratski instrumenti ne koriste, u dovoljnoj meri od strane nadležnih osoba, a jedan od razloga za to može biti i nedovoljno, elementarno, poznavanje programske metodologije i budžetskog procesa;
18. Lokalne javne politike se reflektuju u programskom budžetu JLS jer se troškovi direktno vezuju za sprovođenje programa, programskih aktivnosti i projekata kojim se one ostvaruju. Time, što uključuje ciljeve i indikatore učinka, programski budžet JLS omogućava praćenje rezultata sprovođenja lokalnih javnih politika. U procesu razvoja lokalnih javnih politika jedan od najvažnijih koraka je obavljanje konsultacija sa građanima i drugim zainteresovanim subjektima. Nažalost, rezultati dobijeni u istraživanju, pokazuju da je stanje u pogledu *učešća građana u kreiranju lokalnih politika nezadovoljavajuće* (*"87% ispitanika se izjasnilo da im nije omogućeno učešće i uticaj u procesu kreiranja lokalnih javnih politika bitnih za funkcionisanje i razvoj njihovih MZ (u opštini Požega je to 94%), a njih 70% ne zna koje promene je potrebno izvršiti da bi se situacija po ovom pitanju preokrenula, što uz mišljenje 62% ispitanika o nikakvoj ili maloj zainteresovanosti građana za učešće i uticaj na kreiranje lokalnih javnih politika potvrđuje zaključak"*);
19. Kao poželjno veće učešće NVO i njihov veći uticaj na lokalne javne politike izjasnilo se **41%** ispitanika.

76

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

CENTAR ZA ODRŽIV LOKALNI
I REGIONALNI RAZVOJ

SRETELJE

8. PREPORUKE

- Za zakonito i uspešno funkcionisanje lokalnog javnog sektora nije dovoljno samo postojanje institucionalne, stručne i nezavisne eksterne kontrole upravljanja lokalnim javnim finansijama i imovinom (obavlja DRI), nego i odgovarajuće praćenje i kontrola od strane civilnog sektora. To je neophodno kako bi se javni sektor kontinuirano držao fokusiranim na rezultate, građane i njihove potrebe.
- Ovim Izveštajem se konstatiše potreba za:
  - dodatnim usklađivanjem lokalnih pravnih akata,
  - izgradnjom kapaciteta službi opštinskih uprava / Saveta MZ i njihovih zaposlenih, i
  - uspostavljanjem neophodnih struktura za potpuno preuzimanje obaveza koje proizlaze iz Poglavlja 32.
- Kako oblasti obuhvaćene ovim poglavljem podrazumevaju ulogu i obaveze institucija na centralnom i lokalnom nivou, za očekivati je da će proces njihove pripreme za potpuno sprovođenje obaveza finansijske kontrole duže potrajati.
- Brzina i pristup usvajanja međunarodno prihvaćenih standarda sistema FUK, najbolje prakse EU i njihova primena kod KJS na svim nivoima, u velikoj meri će determinisati vreme zatvaranja poglavља 32 – Finansijska kontrola (nadzor) u pregovaračkom procesu integracije naše države u EU. Ovo je potpuno razumljivo imajući u vidu da uvođenje i sprovođenje sistema FUK kod KJS na svim nivoima treba da unapredi disciplinu i transparentnost u korišćenju javnih sredstava, sredstava EU fondova, kao i zaštitu finansijskih interesa EU.
- Na osnovu izvršenih analiza rezultata sprovedenog istraživanja, kao i dobijenih informacija tokom sprovođenja obuka definisanih Projektom, sačinili smo određeni broj preporuka relevantnim organima i telima zaduženim za proces pregovaranja o Poglavlju 32 a u vezi sa pozicijom MZ u lokalnim javnim finansijama:

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

1. Ekonomsku politiku, kao i politiku održivog razvoja JLS / MZ voditi tako da lokalna javna potrošnja bude usklađena sa dugoročnim ciljevima lokalne zajednice, očekivanim rastom i razvojem, prioritetima i finansijskim mogućnostima;
2. U cilju podizanja transparentnosti i informisanosti svih zainteresovanih građana po MZ, uvesti poseban folder na zvaničnom opštinskom sajtu sa nazivom npr. „**Aktivnosti MZ**“. U njemu objaviti svu relevantnu dokumentaciju koja je potrebna za transparentan rad i finansiranje MZ, kao i sve izveštaje koji se dostavljaju u cilju sprovođenja potrebnog nadzora;
3. Folder „**Aktivnosti MZ**“ na zvaničnom opštinskom sajtu mora sadržavati: spisak sa nazivima MZ, podatke o Savetima MZ, adrese i kontakt podatke administracije kancelarija MZ, Profile svake MZ, Strategije održivog razvoja svake MZ (koja mora biti usklađena sa odgovarajućim lokalnim strategijama), Podfolder sa nacrtima dokumentacije relevantne za rad MZ (Nacrt godišnjeg Programa rada, Finansijskog plana i Izveštaja o njihovom sprovođenju; Nacrt godišnjeg „Izveštaja o stanju i aktivnostima MZ“ za predsednika opštine; Paket dokumentacije za PPKF MZ...), Godišnji Program rada svake MZ za tekuću i ranije godine, Godišnji Finansijski plan svake MZ za tekuću i ranije godine, Godišnji Izveštaj o sprovođenju Programa rada i Finansijskog plana MZ za tekuću i ranije godine...;
4. Pripremiti i usvojiti od najvišeg organa JLS (Skupštine), sveobuhvatan lokalni akcioni plan koji bi bio putokaz za ubrzano uvođenje i implementaciju sistema FUK kod svih lokalnih KJS s jedne strane, a s druge bi obezbedio odgovarajući redosled, koordinaciju i povezanost različitih reformskih aktivnosti u oblasti upravljanja lokalnim javnim finansijama;
5. Kroz donošenje novih ili izmenu relevantnih postojećih lokalnih pravnih akata, detaljno urediti dodelu javnih sredstava za finansiranje MZ, jer se na taj način bitno smanjuje diskrecija u odlučivanju. Time se stvaraju preuslovi za namensko i racionalno korišćenje budžetskog novca i obaveštavanje javnosti o rezultatima i efektima dodeljenih sredstava;
6. Osigurati, kroz donošenje novih ili izmenu relevantnih postojećih lokalnih pravnih akata, obavezu podnošenja godišnjih izveštaja Saveta MZ o sprovođenju i efektima godišnjih Programa rada i Finansijskih planova, kao i konkretne sankcije u slučaju da se ove obaveze ne izvrše od strane nadležnih. Procedure izveštavanja bi trebalo unaprediti, uključujući ne samo izveštavanje o namenskom trošenju odobrenih javnih (budžetskih) sredstava, već i o realizaciji programa / projekta i ostvarivanju njihovih ciljeva. U slučaju izostanka podnošenja ovih izveštaja, kao moguću sankciju, predvideti privremeno obustavljanje prenosa budžetskih sredstava MZ;
7. U narednom periodu posebnu pažnju treba posvetiti JLS koje do sada nisu primenjivale PPKF MZ. Istovremeno sa podizanjem kapaciteta za primenu programskog budžeta, uvođenja i sprovođenja sistema FUK kod KJS na lokalnom nivou, osigurati kroz donošenje novih ili izmenu relevantnih postojećih pravnih akata postepeno uvođenje modela PPKF MZ;

78

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

IZVEŠTAJ - "Evropske javne politike u oblasti javnih finansija, njihova implementacija u RS – stečena znanja i iskustva korisna za pristupne pregovore"

8. U cilju podizanju administrativnih kapaciteta opštinske uprave / MZ obavezati predsednika opštine da jednom godišnje, prilikom usvajanja lokalnog budžeta, podnese Skupštini JLS na usvajanje „Izveštaj o stanju i aktivnostima MZ“ koji će sadržavati sledeće podatke: (a) spisak sa brojem MZ koje imaju konstituisan i važeći Savet MZ (nije im istekao mandat i/ili uopšte nije konstituisan); (b) spisak sa brojem MZ koje su podnеле godišnje Programe rada, Finansijske planove i Izveštaje o njihovom sprovođenju nadležnoj službi opštinske uprave; (c) broj održanih blagovremeno najavljenih javnih skupova u svakoj MZ i ukupno, koji su sastavni deo procesa budžetskog planiranja, na kojima su gradani MZ imali mogućnost da čuju predloge nadležnih, kao i da iznesu sopstvene predloge u pogledu prioritetnih aktivnosti MZ za naredni period, druge sugestije ili zapažanja vezane za potrošnju budžetskih sredstava u MZ; (d) broj građana koji su učestvovali na tim skupovima po MZ od ukupnog broja građana MZ, kao i ukupno na nivou opštine; (e) broj utvrđenih nepravilnosti u trošenju budžetskih sredstava po MZ i ukupno na nivou opštine u izveštajnom periodu primenom propisanih kontrolnih mehnizmima; (f) spisak sa brojem nadležnih osoba (iz Saveta i kancelarija MZ i odgovarajućih službi opštinske uprave) protiv kojih je, za identifikovane nepravilnosti u trošenju budžetskih sredstava po MZ, pokrenut odgovarajući postupak; (g) spisak sa brojem sankcionisanih nadležnih osoba, protiv kojih je pokrenut postupak zbog nepravilnosti u trošenju budžetskih sredstava po MZ (kazne za zloupotrebu finansijskih sredstava iz budžeta podrazumevaju gonjenje od strane državnih vlasti, disciplinske postupke, administrativne ili finansijske sankcije); (h) spisak mera usvojenih i primenjenih u opštinskoj upravi da se napravilnosti iz izveštajne ne ponove u narednoj godini i kako unapredi konstatovano stanje (ovo je posebno bitno jer poštjujući principe upravljačke odgovornosti, akcenat treba staviti na odgovornost nadležnih kod KJS za uvođenje i sprovođenje sistema FUK, kako bi se sprečilo da uopšte dođe do nepravilnosti);
9. Propisati formalni mehanizam za obavezu razmatranja godišnjeg „Izveštaja o stanju i aktivnostima MZ“ predsednika opštine od strane nadležnog odbora Skupštine JLS (najčešće Odbora za budžet) pre njegovog predstavljanja i razmatranja u okviru dnevnog reda sednice Skupštine JLS;
10. Obavezati nadležne službe opštinske uprave da zajedno sa Savetom MZ i zainteresovanim građanima za svaku MZ izrade: Profil MZ, Strategiju održivog razvoja MZ (koja mora biti uskladena sa odgovarajućim lokalnim strategijama), Nacrt godišnjih Programa rada, Finansijskih planova i Izveštaja o njihovom sprovođenju; Nacrt godišnjeg „Izveštaja o stanju i aktivnostima MZ“ za predsednika opštine; Paket dokumentaciju za PPKF MZ i dr., koji će biti objavljeni u folderu „Aktivnosti MZ“ na oficijelnom opštinskom sajtu;
11. Obavezati nadležne službe opštinske uprave da sačine godišnji Program potrebnih obuka za obezbeđenje adekvatnih ljudskih resursa i podizanje lokalnih administrativnih kapaciteta (opštinska uprava, Saveti i administracija MZ), koje bi mogle da se organizuju većim angažovanjem NVO ili obrazovnih institucija koje raspolažu odgovarajućim kapacitetima za te poslove. Godišnji Program potrebnih obuka usvojiti na sednici Skupštine JLS kada se donosi odluka o budžetu za narednu budžetsku godinu. U Programu potrebnih obuka posebnu pažnju usmeriti u podizanje kapaciteta (stručnih, administrativnih, veština...) za unapređenje implementacije i sprovođenje sistema FUK kod lokalnih KJS, kao i programske metodologije (programski budžet i PPKF MZ);

79

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

12. Razviti kod nadležnih službi opštinske uprave i, uz njihovu pomoć, kod Saveta i administracije MZ, kapacitet da se identifikuju niži prioriteti ili nedelotvorne programske aktivnosti / projekti koji se mogu smanjiti ili ukinuti, što olakšava stvaranje budžetskog prostora neophodnog da se uvedu nove prioritete aktivnosti / projekti bez nepotrebnog rasta potrošnje. Bolja prioritizacija aktivnosti / projekata u MZ omogućava da se odrede ciljevi potrošnje koji proizlaze iz ciljeva definisanih Strategijom održivog razvoja MZ, kako bi se minimizirali njihovi troškovi i povećala održivost razvoja MZ;
13. U okviru nadležnih službi opštinske uprave, uz pomoć odgovarajućih stručnjaka, razviti set indikatora, koji bi se u JLS koristili za ocenu efektivnosti potrošenih lokalnih javnih (budžetskih) sredstava dodeljenih MZ za njihov održiv razvoj, primenom modela PPKF;
14. Zbog kratkotrajne primene modele PPKF MZ kod malog broja JLS u Srbiji, razumljivo je da raspoloživi podaci još uvek nisu dovoljni da bi se mogla, sa sigurnošću, potvrditi njegova superiornost u pogledu obezbeđenja jednakosti konkurenata, niti ekonomičnosti i efikasnosti upotrebe lokalnih javnih (budžetskih) sredstava, pa je potrebno sprovoditi dodatna i kontinuirana nezavisna istraživanja od strane stručnjaka ili NVO koje imaju odgovarajuću ekspertizu;
15. Preporučuje se da se predložene mere iz ovog Izveštaja usvoje od strane nadležnih organa do kraja 2017. godine. Predlaže se da se za primenu usvojenih mera iz ovog Izveštaja, predvidi prelazni period tako što će mere donete zaključno sa 30. junom 2017. godine početi da se primenjuju za usvajanje lokalnih budžeta za 2018. godinu, a usvojene mere u drugoj polovini 2017. godine za usvajanje lokalnih budžeta za 2019. godinu.
- Rešavanje uočenih problema, koji imaju direktni uticaj na budžete JLS, neće biti ni jednostavno ni brzo. Primena datih preporuka doprineće unapređenju celokupnog sistema upravljanja lokalnih javnih finansijskih sredstava, sprečavanju nepravilnosti u trošenju kako lokalnih budžetskih sredstava i nacionalnih fondova, tako i, u bliskoj budućnosti, sredstava EU fondova i međunarodnih donatora.

LISTA KORIŠĆENIH SKRAĆENICA

1. COR – Centar za održiv lokalni i regionalni razvoj Šušeoka
2. EU – Evropska Unija
3. FP – Finansijski plan
4. FUK – Finansijsko upravljanje i kontrola
5. JLS – Jedinica lokalne samouprave
6. K – Knjaževac
7. KJS – Korisnik javnih sredstava
8. MZ – Mesna zajednica
9. NVO – Nevladina organizacija
10. NSZ – Nacionalna služba za zapošljavanje
11. NP – Nepravedno
12. OU – Opštinska uprava
13. PR – Program rada
14. PPKF – Programsко / projektno konkursno finansiranje
15. P – Požega
16. RS – Republika Srbija
17. SB – Soko Banja
18. SMZ – Savet mesne zajednice

81

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

SADRŽAJ

1. Uvod
2. Cilj sprovedenog istraživanja & Cilj Izveštaja
3. Uputstvo za sprovođenje istraživanja
4. Ambijent za sprovođenje istraživanja
5. Anektni upitnik i struktura istraživanja
6. Rezultati istraživanja
  - 6.1. Struktura ispitanika
  - 6.2. Poznavanje ispitanika sadašnjeg modela finansiranja mesnih zajednica i njihovog funkcionisanja
  - 6.3. Učešće u pripremi opštinskog budžeta, godišnjih programa rada i finansijskih planova mesnih zajednica
  - 6.4. Raspodela sredstava opštinskog budžeta na mesne zajednice
  - 6.5. Upotreba dodeljenih sredstava u mesnim zajednicama i kontrola njihovog trošenja
  - 6.6. Poznavanje modela programsko konkursnog finansiranja mesnih zajednica i potreba za dodatnom edukacijom
  - 6.7. Učešće i uticaj ispitanika na kreiranje lokalnih javnih politika
7. Zaključak
8. Preporuke
  - Lista korišćenih skraćenica
  - Sadržaj
  - Prilozi

82

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO

SRETELJE

PRILOG 1 – UPUTSTVO ZA SPROVOĐENJE ANKETIRANJA

1. Anketa je anonimna i popunjavaju je samo punoletne osobe koje imaju prebivalište na teritoriji opštine u kojoj se realizuje projekat;
2. Odgovara se na Anketu u hard ili elektronskoj verziji;
3. Anketa se popunjava tako što se zaokruži (u hard verziji) ili se bolduje i podvuče (u elektronskoj verziji) jedan od ponuđenih odgovora ili se na ostavljenim linijama dopiše odgovor koji se ne nalazi među ponuđenima;
4. Na Anketu je potrebno da odgovore sledeće osobe:
  - Opštinski funkcioner / funkcionerka (1 ispitanik, i to može biti: predsednik ili zamenik ili pomoćnik predsednika opštine ili predsednik Skupštine opštine ili zamenik predsednika Skupštine opštine),
  - Službenik / službenica opštinske uprave (ukupno 2 ispitanika, i to jedan ispitanik iz Odeljenja za budžet i jedan ispitanik iz Odeljenja za lokalni razvoj),
  - Službenik / službenica lokalnog trezora (jedan ispitanik iz lokalne jedinice uprave trezora),
  - Član / članica Saveta MZ (po dva ispitanika – člana Saveta svake MZ u kojoj postoji Savet),
  - Građanka / građanin (po dva ispitanika iz svake MZ koje imaju Savet i koji nisu članovi Saveta, odnosno po tri ispitanika iz svake MZ koje nemaju Savet),
  - Predstavnik / predstavnica NVO (po jedan ispitanik iz svake aktivne lokalne NVO),
  - Novinar / novinarka lokalnih medija (ukupno do 5 ispitanika iz lokalnih medija odnosno po jedan ispitanik iz svakog lokalnog medija),
  - Stranački funkcioner / funkcionerka (ukupno do 10 ispitanika, po 1-2 predstavnika najvećih stranaka na lokalnom nivou),
5. Ukoliko neka od osoba koje su navedene u strukturi osoba koje treba da odgovore na anketu to ne urade, lokalni koordinator sprovođenja ankete to treba da navede u svom kratkom izveštaju,
6. Na kraju treba priložiti i Spisak MZ po opštinama u projektu sa određenjem: gradska, prigradska ili seoska.

83

